

**ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ
КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД БЕОГРАД ЗА 2018.
ГОДИНУ**

Март 2019. године

САДРЖАЈ

1. ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ	2
2. МАКРОЕКОНОМСКИ УСЛОВИ ПОСЛОВАЊА	5
3. БАНКАРСКИ СЕКТОР РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ БАНКЕ	10
4. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА И ОРГАНИ БАНКЕ	13
5. ОГРАНЦИ БАНКЕ	16
6. ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ И РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ У 2018. ГОДИНИ	17
7. УЛАГАЊА У ЦИЉУ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	37
8. ЗНАЧАЈНИ ДОГАЂАЈИ ПО ЗАВРШЕТКУ ПОСЛОВНЕ ГОДИНЕ	37
9. ПЛАН БУДУЋЕГ РАЗВОЈА БАНКЕ	38
10. ИСТРАЖИВАЊЕ И РАЗВОЈ	42
11. ОТКУП СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА И УДЕЛА	42
12. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ ЗНАЧАЈНИ ЗА ПРОЦЕНУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА	42
13. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА	43
14. ДРУШТВЕНО ОДГОВОРНО ПОСЛОВАЊЕ	47
15. РЕАЛИЗАЦИЈА БИЗНИС ПЛАНА БАНКЕ ЗА 2018. ГОДИНУ	50

1. ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ

БИЛАНС УСПЕХА (у хиљадама РСД)	2018.	2017.	Индекс 18/17	2016.	2015.	2014.
Добитак/губитак пре опорезивања	8.121.073	7.187.250	113,0	-8.377.636	-6.175.885	4.757.589
Нето приходи од камата	12.834.638	12.446.197	103,1	13.462.734	13.768.082	13.298.586
Нето приходи од накнада	5.210.149	5.082.226	102,5	4.817.314	4.899.947	4.717.757
Оперативни трошкови*	10.473.783	10.833.081	96,7	11.086.858	10.799.510	10.745.910
Нето приходи/расходи индиректних отписа пласмана и резервисања	9.493	17.883	53,1	-14.907.539	-13.008.526	-2.725.389

* Напомена: У оквиру оперативних трошкова приказани су трошкови зарада, материјални и нематеријални оперативни трошкови

БИЛАНС СТАЊА (у 000 РСД)	2018.	2017.	Индекс 18/17	2016.	2015.	2014.
БИЛАНСНА АКТИВА	401.165.980	369.183.538	108,7	400.017.469	393.439.874	406.261.524
СТАНОВНИШТВО						
Кредити **	92.033.605	81.712.222	112,6	75.522.465	70.784.957	69.039.387
Депозити***	260.296.411	241.210.420	107,9	231.312.395	218.836.847	207.430.548
ПРИВРЕДА						
Кредити	75.264.373	71.725.704	104,9	74.083.897	89.204.275	112.768.251
Депозити	49.879.580	41.371.592	120,6	78.300.568	55.503.896	57.437.462
Хартије од вредности	133.177.598	117.288.767	113,5	136.366.773	129.607.464	95.654.325

**Напомена: Позиција кредити не укључује остале пласмане и потраживања, позиција депозити не укључује остале обавезе и средства примљена кроз кредитне линије. По захтеву ревизора у 2017. години урађена је корекција биланса за 2015. годину.

*** Напомена: На крају 2017. године РСД 11,2 милијарде депозита микроклијената је пренето из привреде у становништво због чега је податак коригован у односу на Годишњи извештај о пословању за 2017. годину

ПОКАЗАТЕЉИ	2018.	2017.	Индекс 18/17	2016.	2015.	2014.
РАЦИО КРЕДИТИ/ДЕПОЗИТИ						
Бруто кредити/депозити	58,4%	61,3%		58,7%	67,4%	72,4%
Нето кредити/депозити	54,8%	56,1%		50,7%	57,2%	66,3%
КАПИТАЛ (у 000 РСД)	67.560.513	63.260.055	106,8	55.424.302	62.838.046	69.546.804
Адекватност капитала	29,18%	27,89%		26,97%	22,70%	17,67%
Број запослених	2.766	2.806	98,6	2.858	2.877	2.906
ПАРАМЕТРИ ПРОФИТАБИЛНОСТИ						
РОА	2,13%	1,89%		-2,05%	-1,56%	1,25%
РОЕ-на укупан капитал	12,57%	11,91%		-13,86%	-8,99%	7,05%
Нето каматна маржа на укупну активу	3,4%	3,3%		3,3%	3,5%	3,5%
Cost / income рацио	58,0%	61,8%		60,7%	57,9%	59,6%
Активa по запосленом (у 000 ЕУР)	1.227	1.111	110,5	1.134	1.124	1.156

Пословање у 2018. години одвијало се у релативно стабилном макроекономском окружењу, са позитивним трендовима кључних величина. Годину за нама обележили су: раст бруто друштвеног производа (БДП-а), висок ниво страних директних инвестиција, суфицит републичког буџета, пад ућешћа јавног дуга у БДП-у, апресијација динара у односу на евро и пад стопе незапослености.

Народна банка Србије (НБС) је у претходној години у склопу активности на даљем јачању укупне стабилности банкарског сектора, поред осталог, донела одлуку о измени Закона о банкама. Главне новине се односе на начин на који НБС оцењује пословну репутацију оснивача банке, стицаоца учешћа у банци, кандидата за чланство у органима управљања банке; оцену имовинског стања оснивача банке физичког лица које је оснивач и/или члан приватног инвестиционог фонда; околности које могу указати на то да постоје индиције да се банка оснива ради прања новца или финансирања тероризма и др.

НБС је увела и Систем инстант плаћања (ИПС) почевши од октобра 2018. године, од када су Банке обавезне да клијентима обезбеде инфраструктуру за инстант трансфере. ИПС НБС систем плаћања ради непрекидно 24 сата дневно, 7 дана у недељи, 365 дана годишње (24/7/365).

Од децембра 2018. године у примени је „Закон о међубанкарским накнадама и посебним правилима пословања код платних трансакција на основу платних картица“. На овај начин НБС је интервенисала на банкарском тржишту у сврху смањења међубанкарске накнаде за плаћање картицама (0,2% максимална накнада за дебитне и 0,3% за кредитне картице).

Показатељ адекватности капитала сектора је на високом и стабилном нивоу током прва три квартала 2018. као и на крају 2017. године. Каматне стопе на новоодобрене кредите привреди и становништву су на стабилном и ниском нивоу. Ниски инфлаторни притисци, у току 2018. године условили су да НБС додатно релаксира монетарну политику снижавањем референтне каматне стопе са 3,5% на 3,0%.

У трећем кварталу 2018. године премија ризика земље је била међу најнижима у региону и у просеку је износила 123 б.п.¹ Од почетка године до краја трећег тромесечја просечна вредности ЕМБИ индекса за Србију је била нижа за око 50 б.п. него у истом периоду

претходне године. То потврђује да је премија ризика земље и даље релативно ниска. Премија ризика Србије, мерена ЕМБИ индексом, је у октобру у просеку износила 114 б.п.

Након неколико година у којима је био присутан тренд смањења тржишног учешћа Банке у кључним показатељима банкарског сектора, последња три квартала 2018. године доносе преокрет у положају Банке у сектору. Банка је и даље у групи системски значајних банака, али са повећаним учешћем у активи и капиталу сектора. На крају трећег квартала 2018. године Банка у активи сектора учествује са 10,9%, док у акцијском капиталу сектора учествује са 10,0%. Банка се у сектору истиче и као лидер по обиму девизне штедне становништва. На крају 2018. године штедни депозити становништва изосе ЕУР 1.692,0 милиона.

Сигурно, стабилно и профитабилно пословање, као кључни циљеви који су постављени пред Банку у 2018. годину су остварени. Када се то каже имамо у виду да је Банка остварила раст билансне активе и добитак у пословању уз високу ликвидност и изузетно добру капитализованост.

Укупан капитал Банке, као један од кључних показатеља сигурности који Банка обезбеђује клијентима, у 2018. години бележи раст од 6,8%. На крају 2018. године Банка располаже са укупним капиталом у износу од РСД 67.560,5 милиона или ЕУР 571,6 милиона.

Показатељ адекватности капитала Банке, као најзначајнији релативни показатељ сигурности пословања, на крају 2018. године, износи 29,18% (прописано минимално 8% + заштитни слој капитала).

У циљу очувања високог степена задовољства својих клијената, Банка је и током 2018. године вршила стални мониторинг пословне мреже и приступала потребним изменама. Приликом модификације пословне мреже кључни циљеви били су: повећање ефикасности у раду са клијентима, убрзање процеса доношења кредитних одлука и стварање предуслова за даље активно управљање висином оперативних трошкова. Након измена са краја првог квартала 2018. године услуге становништву Банка пружа кроз мрежу од 202 експозитуре груписаних у шест Пословних центара и Филијалу Косовска Митровица. Рад са правним лицима одвија се кроз три Сектора за рад са малом и средњом привредом и

¹ НБС, Извештај о инфлацији, новембар 2018

Сектор за рад са привредом - великим клијентима.

Целокупно друштво све више почива на интернету, електронском и дигиталном пословању што приморава и банке да нађу начине да савремене технологије примене у своје пословање. Потпуно свесна ових промена Банка је као један од значајних циљева поставила и дигитализацију пословања. Банка већ данас пружа, по највишим стандардима, готово све услуге дигиталног банкарства својим клијентима на исти начин како су ове услуге доступне и корисницима у најразвијенијим земљама света. Дигитализација је и процес који Банка, поред осталог, користи за унапређење пословних процеса, односно повећање ефикасности и квалитета рада. Из сегмента дигитализације, од оног што је реализовано у 2018. години, можемо да издвојимо електронску експозитуру („КОМЕЦЕНТАР“) која је заживела и која је омогућила да се преко Интернета, без одласка у експозитуру, поднесе захтев за одређени производ и услугу. Понуда дигиталне експозитуре је проширена увођењем опције за подношење захтева за готовински кредит преко електронске банке. Пуштена је у продукцију „КОМ4РАУ“ услуга интегрисаног е-комерц плаћања преко електронске банке клијента.

У циљу даљег унапређења система управљања ризицима, а у складу са регулативом НБС, Банка је предузимала све потребне мере за

квалитетно управљање кредитним и осталим ризицима. Највећи ризик у пословању Банке и банкарског сектора и даље остаје кредитни ризик. Као резултат успостављеног система управљања ризицима и примене регулативе НБС Банка је значајно смањила показатељ ненаплативих кредита (НПЛ). На крају 2018. године НПЛ је 9,5% док је на крају 2017. године био 13,8%.

Комерцијална банка је и један од регионалних банкарских лидера, јер њеном пословном успеху доприносе и субвенције, Комерцијална банка Подгорица, Комерцијална банка Бања Лука и КомБанк Инвест Београд.

Банка је 2018. годину завршила са позитивним резултатом (пре опорезивања) од РСД 8.121,1 милион. Позитиван резултат остварен у претходне две године и висока адекватност капитала омогућили су Банци да формира довољан износ резерви из добити. Резерве из добити, на крају 2018. године веће су за РСД 3.390,0 милиона у односу на крај 2017. године.

У будућем периоду, према Стратегији и Бизнис плану, фокус Банке биће на:

- расту пласмана клијентима;
- контроли свих врста ризика пословања, посебно кредитног ризика;
- очувању и унапређењу структуре клијената;
- расту прихода од накнада и провизија;
- контроли оперативних расхода;
- подизању капиталне базе Банке.

Финансијски циљеви Банке (у %)	2018. остварено	2019. план	2020. план	2021. план
Раст активе	8,7	5,8	4,5	4,8
Добитак/Губитак пре опорезивања (РСД млрд)	8.121	7.601	8.050	8.539
РОАА	2,1	1,9	1,9	1,9
РОАЕ - укупан капитал	12,6	11,0	11,1	11,2
Каматна маржа (нето приходи од камата / просечна актива)	3,4	3,3	3,1	3,1
Cost/Income рацио	58,0	58,0	57,0	55,3
НПЛ	9,5	8,2	7,5	6,8

2. МАКРОЕКОНОМСКИ УСЛОВИ ПОСЛОВАЊА

Према прогнози Међународног монетарног фонда (ММФ), из октобра 2018. године, глобална процена раста светске привреде за 2018. годину је 3,7%² упркос слабијим резултатима у неким економијама, посебно у Европи и Азији. Кина је и даље главни покретач глобалног економског развоја. Процена раста БДП-а Кине за 2018. годину је 6,6% и 6,2% за 2019. годину³. Крај 2018. године је обележило и увођење додатних царинских баријера за извоз одређених производа на тржиште Сједињених Америчких Држава. И током 2018. године настављене су геополитичке тензије на Блиском истоку (Сирија).

На међународном финансијском тржишту и током 2018. године била је присутна разноликост монетарних политика водећих централних банака, Федералних резерви (ФЕД, САД) и Европске централне банке (ЕЦБ). Федералне резерве су подигле референтну стопу крајем 2018. године за 0,25 пп (2,25%-2,50%), Европска централна банка је задржала референтну стопу (0,00%), Банка Енглеске је крајем 2018. године повећала каматну стопу за 0,25 пп (0,75%), док Швајцарска национална банка није мењала референтну стопу у 2018. години (од -1,25% до -0,25%). Поменути дивергентност монетарних политика водећих централних банака чини неизвесним глобалне токове капитала ка земљама у развоју, а тиме и Србији. Крајем 2018. године ЕЦБ је саопштила да прекида програм куповине активе, вредан ЕУР 2.600 милијарди, који је покренут још 2015. године као одговор на економску кризу.

Према процени Еуростата годишња „*hicp*“ инфлација еуро зоне је пала на 2,0% у новембру са 2,2% колико је износила у октобру 2018. године.⁴ Посматрајући будући период, очекује се да ће се базна инфлација повећати у средњем року, подржана мерама монетарне политике ЕЦБ-а, текућом економском експанзијом и растом плата.

БДП еуро зоне у трећем кварталу 2018. године је порастао 0,2% након раста од 0,4% у прва два квартала.⁵ Према пројекцијама ЕЦБ из октобра, очекивана стопа раст БДП-а је 1,9% у 2018. години, 1,7% у 2019. и 2020. години и благо су кориговане наниже у односу на септембарску процену.

На робном тржишту, настављена је осцилација цене сирове нафте. У току 2018. године САД су постале највећи произвођач нафте на свету. На цену нафте је утицала и трговинска тензија између САД-а и Кине, крајем године. Производња чланица „ОПЕК“-а, у децембру 2018. године је забележила највећи месечни пад у последње две године из разлога што је Саудијска Арабија почела да смањује производњу, у складу са новим споразумом⁶. Цена нафте типа Брент се на крају децембра 2018. године задржала на нивоу од УСД 53,17 за барел.

У Републици Србији, након ревидирања првобитне пројекције раста са 3,5% на 4,2%, последња процена годишњег раста БДП-а износи 4,4%, у 2018. години⁷. На корекцију стопе раста највише је утицала пољопривредна производња изнад очекиване, грађевински радови већи од пројектованих како у приватном тако и у јавном сектору. Међугодишња инфлација се и током 2018. године кретала на ниском и стабилном нивоу и просечна вредност за целу годину износи 2,0%⁸. Према очекивањима НБС инфлација ће се и у наредној години кретати у границама циља 3,0%±1,5пп. Према резултатима из Анкете о радној снази (трећи квартал 2018. године) стопа незапослености износи 11,3% и најнижа је од 2014. године. У периоду јануар-новембар 2018. године укупна вредност спољнотрговинске размене износила је ЕУР 35,1 милијарда⁹. Нето прилив страних директних инвестиција (СДИ), на крају новембра 2018. године износио је око ЕУР 2,2 милијарде¹⁰, што је на приближном нивоу за исти период 2017. године. СДИ су углавном биле усмерене ка извозно оријентисаним секторима. Јавни дуг централне државе на крају новембра 2018. године износио је ЕУР 24,1 милијарду што представља 56,2% БДП-а док је у истом периоду 2017. године износио ЕУР 23,4 милијарде¹¹.

6 НБС, Преглед дешавања на светском финансијском тржишту, децембар 2018- јануар 2019.

7 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2019

8 РЗС, Саопштење за јавност, децембар 2018

9 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2019

10 НБС, Макроекономска кретања, јануар 2019

11 МФИН, јавни дуг РС, новембар 2018

2 Извор: IMF, World Economic Outlook, october 2018

3 Извор: IMF, World Economic Outlook, october 2018

4 Извор: ECB, economic and monetary developments

5 Извор: ECB, economic and monetary developments

Премија ризика Србије, мерена ЕМБИ индексом (индекс обвезница земаља у развоју) је од почетка 2018. године до краја трећег квартала била нижа за око 50 базних поена (б.п.) него у истом периоду претходне године. У октобру 2018. године ЕМБИ за Србију је у просеку износио 114 б.п.¹²

Београдска берза у 2018. години остварила је укупан промет од РСД 63,2 милијарде односно ЕУР 534,1 милион. Реализовано је 60.744 трансакција и остварена је тржишна капитализација од РСД 522,7 милијарди¹³. Берзански индекс Belex line је завршио годину на вредности 1.589,35 док је индекс Belex15 остварио вредност 761,69.

Кретање БДП-а

Након 2017. године и оствареног привредног раста од 2,0%¹⁴ привредна активност је наставила позитивна кретања и током 2018. године. Према првим проценама Министарства финансија Републике Србије у првих једанаест месеци 2018. године, раст БДП-а, износи 4,4%¹⁵ у односу на претходну годину. У трећем кварталу 2018. уследио је раст укупне економске активности мерено БДП-ом од 3,8%¹⁶ у односу на исти квартал претходне године. Највећи допринос расту БДП-а, са производне стране дали су раст услужног сектора, пољопривреде, грађевинарства као и стабилан допринос индустрије. Прерађивачка индустрија је у новембру задржала исти годишњи ниво обима производње, код рударства и производње струје бележи се пад што је обележило и пад укупне индустрије за 1,0% међугодишње. Промет робе у трговини на мало повећан је за 4,3%, повећан је број ноћења иностраних туриста за 11,6%, повећан је број новорегистрованих аутомобила за 10,4%, повећан је број издатих грађевинских дозвола за 6,3%¹⁷. На страни потрошње, раст БДП-а је вођен инвестиционом активношћу и приватном потрошњом, праћено и позитивним утицајем државне потрошње.

Запосленост/незапосленост

У 2018. години настављена је тенденција из претходних година, тржиште рада наставља да се опоравља. Раст економске активности се позитивно одразио и на тржиште рада смањењем броја незапослених од почетка године. Према подацима из Анкете о радној снази на крају трећег квартала 2018. године дошло је до смањења незапослености у односу на исти период 2017. године. Стопа незапослености на крају трећег квартала 2018. године износила је 11,3% и смањена је у односу на исти период 2017. године када је износила 12,9%. Број запослених лица старости 15 и више година већи је за 47.400, а број незапослених лица је мањи за 56.400¹⁸. У структури укупно запослених лица, број формално запослених лица већи је за 76.900, и то у секторима прерађивачка индустрија, услуге смештаја, трговина на велико и мало и поправка моторних возила. Број неформално запослених лица смањен је за 29.500¹⁹ у односу на исти период претходне године.

Извор: Републички завод за статистику, Анкета о радној снази

12 НБС, Извештај о инфлацији, новембар 2018

13 Београдска берза, годишње статистике

14 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2019

15 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2019

16 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2019

17 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2019

18 РЗС, Анкета о радној снази, трећи квартал 2018

19 РЗС, Анкета о радној снази, трећи квартал 2018

Инфлација

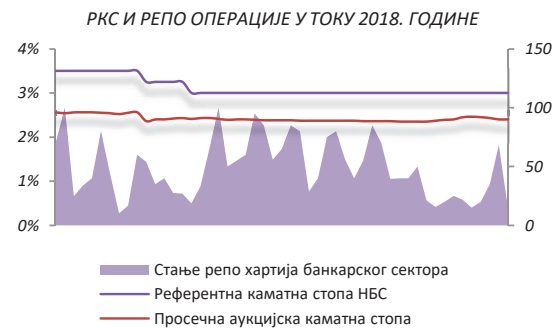
На крају 2017. године међугодишња инфлација је износила 3,0%. Почетком 2018. године стопа инфлације се смањила да би исте године, на крају децембра износила 2,0% међугодишње²⁰. Инфлација је стабилизована и креће се око вредности 2,0%, у просеку, за последњих пет година. На висину инфлације у децембру 2018. године највећи утицај су имале цене хране и цене услуга. Према пројекцији НБС међугодишња инфлација ће и у наредном периоду наставити да се креће у границама циља од 3,0%±1,5пп.

Референтна каматна стопа

Народна банка Србије, на крају 2018. године је задржала референтну каматну стопу (РКС) на нивоу од 3,0%, након два смањења током године (у марту и априлу). Приликом снижења РКС Народна банка Србије је узела у обзир очекивано кретање инфлације у наредном периоду и резултате досадашњег ублажавања монетарне политике. Опрезност у спровођењу монетарне политике је потребна због дешавања у међународном окружењу, очекиваних мера Европске централне банке, Федералних резерви САД-а, осцилујуће цене сирове нафте, протекционизма у међународној трговини и др. Према процени Републичког завода за статистику, просечна инфлација за 2018. годину ће износити ниских 2,0% док ће стопа раста БДП-а износити 4,4%, међугодишње. Додатним смањењем РКС у условима ниских инфлаторних притисака, Народна банка Србије је дала додатну подршку расту кредитне активности пословних банака. Путем инструмента реверзних репо операција народна банка Србије је омогућила банкама пласирање вишка ликвидних средстава у благајничке записе, применом методе аукције и вишеструких каматних стопа.

Просечна пондерисана репо стопа је на крају 2018. године износила 2,39% док је на крају 2017. године износила 2,57%. Обим репо трансакција се кретао у распону од минималних РСД 10,3 милијарди до максималног обима РСД 100,0 милијарди, да би се крај године завршио са РСД 16,5 милијарде.

Стране директне инвестиције

Стране директне инвестиције (СДИ), за период јануар-новембар 2018. године, достигле су износ од око ЕУР 2,2 милијарде²¹ што је на нивоу за исти период 2017. године. Са прелиминарним подацима за месец децембар, обим СДИ прелази износ од ЕУР 3,0 милијарде²². СДИ, у 2018. години, су углавном биле усмерене ка извозно оријентисаним секторима. Највећи део прилива СДИ је био у оквиру прерађивачке индустрије, од чега посебно у аутомобилску, металску, прехранбену и хемијску индустрију.

Поменуће инвестиције су, између осталог утицале на раст запослености, раст производње и извоза прерађивачке индустрије. Очекује се да укупан дефицит текућег рачуна платног биланса Републике за 2018. годину износи око ЕУР 2,2 милијарде али ће у потпуности бити покривен СДИ као и да ће задржати учешће у БДП-у од 5,2%²³.

²¹ НБС, Макроекономска кретања, јануар 2019

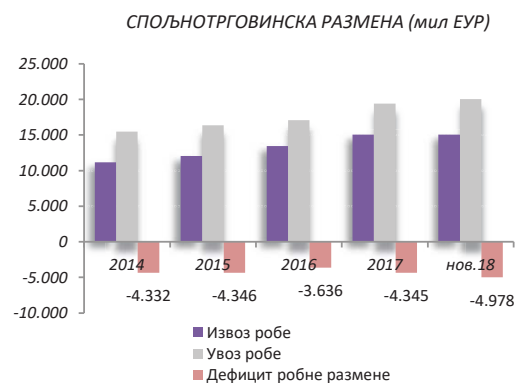
²² НБС, Макроекономска кретања, јануар 2019

²³ МФИН, Фискална стратегија за 2019.

Спољнотрговинска размена

Укупна спољнотрговинска размена Републике Србије у периоду јануар-новембар 2018. године, износила је ЕУР 35,1 милијарда²⁴. Овај обим представља повећање од 11,2% у односу на исти период претходне године. Извоз робе, за једанаест месеци 2018. године, достигао је вредност од ЕУР 15,1 милијарду, док је увоз робе износио ЕУР 20,0 милијарди. Дефицит остварене робне размене износио је ЕУР 4,9 милијарди што је повећање од 30,7% у односу на исти период претходне године.

Најзначајнији извозни производи, у посматраном периоду, су електричне машине и апарати са учешћем од 10,6%, а следе друмска возила са учешћем од 6,8%²⁵. Посматрано по компанијама највећим извозницима, компанија ХБИС Груп Србија Београд је водећи извозник у периоду јануар-децембар 2018. године. До краја децембра 2018. године обим извоза ХБИС Груп Србија доо Београд (бивша Железара Смедерево) износио је ЕУР 749,5 милиона, а следе ФЦА Србија доо Крагујевац, НИС ад Нови Сад, Tigar tyres доо Пирот²⁶.

Најзначајнији увозни производи су нафта и нафтени деривати, учешће од 7,6% и друмска возила са учешћем од 7,0%²⁷.

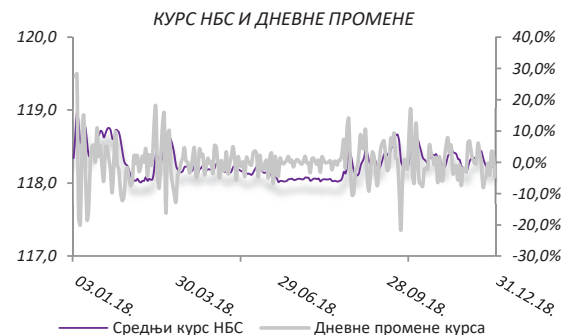
Посматрајући структуру спољнотрговинске размене по регионима и земљама, са земљама ЕУ и даље се обавља око 2/3 спољнотрговинске размене. Увоз из земаља ЕУ чини 60,6% укупног увоза, а извоз у земље ЕУ 67,3% укупног извоза²⁸ у периоду јануар-новембар 2018. године. Главни спољнотрговински партнери из ЕУ су Италија и Немачка и у 2018. години са 24,6% од укупног извоза, и 22,8% од укупног увоза из истих земаља²⁹.

Курс ЕУР/РСД

Курс ЕУР/РСД (118,19) на крају 2018. године је за 0,2% нижи од курса са краја 2017. године. Током 2018. године курс ЕУР/РСД се кретао у распону од 118,06 до 118,47 РСД за ЕУР. Кретање курса динара било је под утицајем повољних макроекономских показатеља, успешног завршетка „stand by“ аранжмана са ММФ-ом, побољшаног кредитног рејтинга земље (Агенције Moody's, S&P, Fitch³⁰) и раста страних директних инвестиција.

У току 2018. године динар је апресирао према евр за 0,2%, депресирао у односу на долар за 4,1%. Народна банка Србије (НБС) је и током 2018. године интервенисала на међубанкарском девизном тржишту (МДТ) кроз куповину и продају девиза, и на тај начин спречавала веће дневне осцилације вредности домаће валуте. Током 2018. године обим куповине НБС на МДТ-у износио је ЕУР 1.835 милиона, док је обим продаје износио ЕУР 255 милиона.

Бруто девизне резерве НБС крајем децембра 2018. године достигле су износ ЕУР 11,3 милијарди (према прелиминарним подацима) и повећане су у односу на крај 2017. године за ЕУР 1,3 милијарде.

Буџетски дефицит/суфицит

У периоду јануар-новембар 2018. године, на нивоу опште државе, забележен је укупан фискални суфицит у износу од РСД 73,6 милијарди³¹. У складу са планом извршења буџета, за исти период, био је предвиђен укупан фискални дефицит од РСД 4,1 милијарда што значи да је остварење буџета боље од планираног.

24 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2019

25 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2019

26 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2019

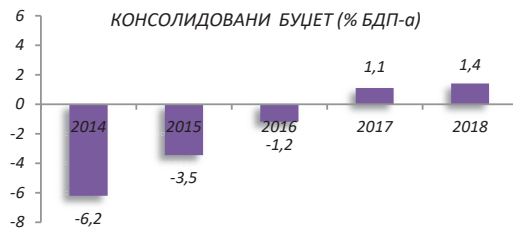
27 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2019

28 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2019

29 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2019

30 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2019

31 МФИН, саопштење за новембар 2018

Извор: МФИН (консолидовани фискални резултат), податак за 2018. је просек прва три квартала

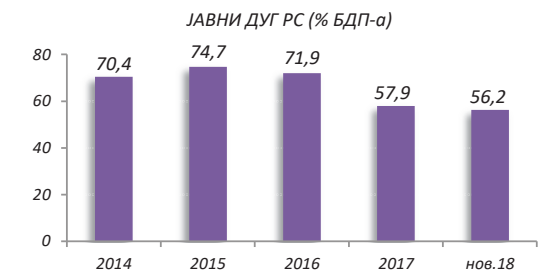
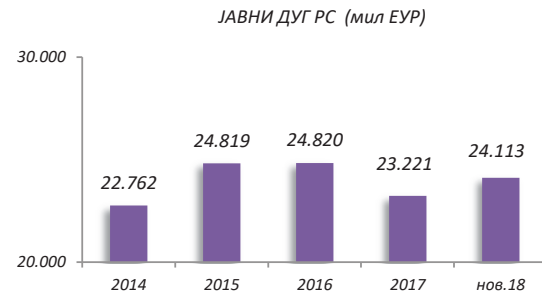
У периоду јануар-новембар 2018. године постигнут је суфицит буџета Републике у износу од РСД 67,4 милијарде³². У поменутом периоду наплаћени су приходи у износу РСД 1.073,8 милијарди, а релизовани расходи у износу РСД 1.006,4 милијарде. У периоду јануар-новембар 2018. године буџетски приходи су номинално повећани за 6,2% м.г. док су расходи буџета повећани за 7,9% м.г.³³ У односу на 2017. годину, највећи појединачни раст на приходној страни буџета забележен је код социјалних доприноса, ПДВ-а и непореских прихода. На расходној страни буџета раст је забележен код капиталних расхода, расхода за запослене и расхода за робу и услуге. У структури буџетских прихода, у поменутом периоду, приход од акциза је повећан за РСД 7,2 милијарде што представља номинални раст од 2,8%. Ово повећање је резултат повећане наплате свих категорија акциза осим акцизе на промет дуванских производа и акцизе на електричну енергију³⁴.

Повољнији фискални резултати у претходне четири године су резултат, успешне фискалне консолидације расхода буџета као и раста прихода услед бржег раста БДП-а и боље наплате пореза.

Јавни дуг

Јавни дуг Републике Србије (централног нивоа државе), према расположивим подацима на крају новембар 2018. године износио је ЕУР 24,1 милијарда³⁵ што представља 56,2% БДП. Према расположивим подацима Министарства финансија, у односу на исти период 2017. године, поменути износ јавног дуга представља повећање за ЕУР 667,0 милиона. Смањење учешћа јавног дуга у БДП-у последица је мањих потреба државе за задуживањем као и бржег раста БДП-а.

Посматрајући валутну структуру јавног дуга (децембар 2018. године, прелиминарно), око 26% јавног дуга РС је у доларима. По структури каматних стопа, око 18% јавног дуга РС је по варијабилним каматним стопама³⁶.

Управа за јавни дуг РС, у току 2018. године (до краја децембра), повећала је вредност емисија динарских државних ХОВ на домаћем финансијском тржишту (око РСД 18,4 милијарде³⁷) док је смањила вредност емисија евро деноминираних ХОВ у односу на крај 2017. године.

Спољни дуг

Према подацима НБС на крају септембра 2018. године укупан спољни дуг, јавног и приватног сектора, је износио ЕУР 26,5³⁸ милијарди и у односу на септембар 2017. године повећан је за ЕУР 508,4 милиона. Спољни дуг приватног сектора, у посматраном периоду, је повећан ЕУР 1.166,2 милиона, док је дуг јавног сектора смањен ЕУР 657,8 милиона. Индикатор екстерне солвентности, представљен као однос износа спољног дуга и вредности извоза робе и услуга, на крају септембра 2018. године је благо побољшан, и износи 128,0%, (почетак године 132,5%)³⁹.

32 МФИН, саопштење за новембар 2018

33 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2019

34 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2019

35 МФИН, макроекономски и фискални подаци, јануар 2019

36 Управа за јавни дуг РС, Месечни извештај, децембар 2018

37 Управа за јавни дуг РС, Месечни извештај, децембар 2018

38 НБС, спољни дуг РС према дужницима од 31. децембра 2018.

39 НБС, Показатељи екстерне позиције Србије од 8. јануара 2019.

3. БАНКАРСКИ СЕКТОР РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ БАНКЕ

3.1. Банкарски сектор

Банкарски сектор Републике Србије, на крају септембра 2018. године, чини укупно 28 банака са 23.067 запослених⁴⁰, укупном активом од РСД 3.563,3 милијарде и укупним капиталом од РСД 681,6 милијарди. Десет највећих банака по билансној активи учествује са 78,6% у укупној секторској активи.

У току првих девет месеци 2018. године билансна актива банкарског сектора је порасла за 5,8% у односу на крај претходне године, укупан капитал је повећан 2,2%.

Током прва три квартала 2018. године настављен је тренд смањења и стабилизације каматних стопа на динарске новоодобрене кредите привреди и становништву. Поменути тренд је допринео да је реализован раст укупних кредита (8,0% м.г. у новембру 2018.), и вођен је углавном растом кредита становништву (12,2%⁴¹). Банкарски сектор и током поменутог периода је располагао значајним вишковима ликвидних средстава,

имајући у виду референтне показатеље ликвидности. Вишак ликвидних средстава банкарског сектора се пласира углавном у државне хартије од вредности и репо операције НБС. На крају септембра 2018. године стање пласмана банака по репо трансакцијама износило је РСД 40,0⁴² милијарди док је у јуну износило РСД 65,0 милијарди. Укупна вредност портфолија државних хартија од вредности, на крају септембра, је износила РСД 668,9 милијарди. Удео хартија од вредности износио је 19,4% aktive банкарског сектора, а готовине и средстава код Централне банке 13,4% (на дан 30. септембар 2018. године).

Учешће бруто НПЛ кредита у укупним бруто кредитима, на крају септембра 2018. године износи 6,4% док је на крају децембра 2017. године износио 9,8%.⁴³ Посматрано по секторској структури, највећи део бруто НПЛ кредита и даље се односи на привредна друштва (43%). На крају септембра 2018. године покриће бруто НПЛ кредита обрачунатом резервом за процењене губитке по билансним позицијама износило је 153,3%. Исправке вредности НПЛ кредита покривају 61,3% бруто НПЛ кредита⁴⁴. Бруто НПЛ кредити сектора становништва на крају трећег тромесечја 2018. године износе РСД 48,4 милијарде и смањени су у односу на друго тромесечје исте године за 0,1%. Бруто НПЛ кредити привредним друштвима износе РСД 57,0 милијарди и мањи су за 30,2% у односу на претходно тромесечје.⁴⁵

40 НБС, извештај за треће тромесечје 2018. године

41 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2018.

42 НБС, Извештај за треће тромесечје 2018. године

43 НБС, Извештај за треће тромесечје 2018. године

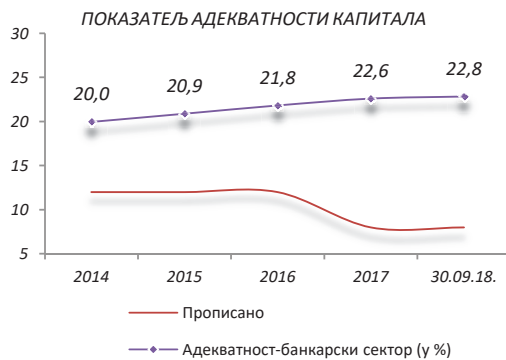
44 НБС, Извештај за треће тромесечје 2018. године

45 НБС, Извештај за треће тромесечје 2018. године

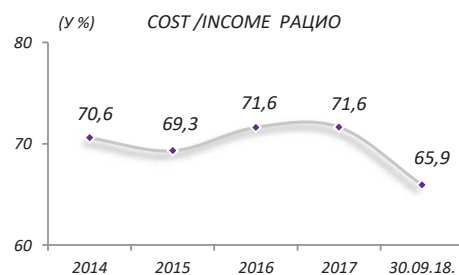
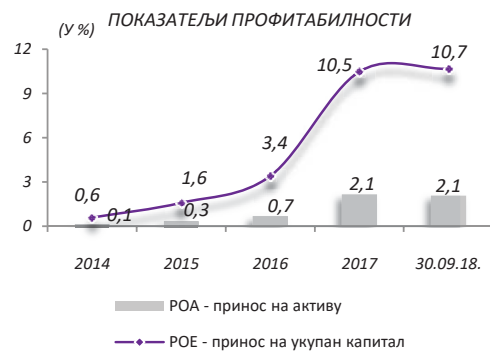
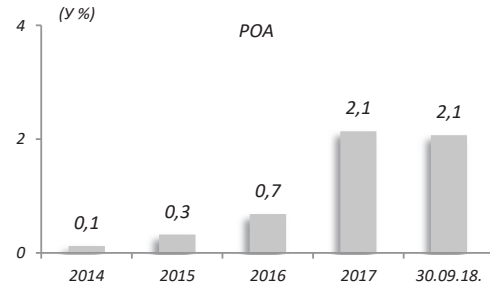
Девизна штедња становништва је имала тенденцију стабилног раста и током посматране године. На крају 2018. године достиже износ од ЕУР 9,6 милијарди, што представља повећање у односу на 2017. годину за 6,3%. Укупна штедња становништва достиже износ од ЕУР 10,1 милијарду односно има такође тенденцију раста од 7,0% у односу на 2017. годину.

Просечна вредност показатеља адекватности капитала банкарског сектора, на дан 30. септембра 2018. године износи 22,8%⁴⁶. Исказана вредност, у односу на нови прописани минимални показатељ од 8,0% значи да је банкарски сектор адекватно капитализован. На крају трећег квартала 2018. године, акцијски капитал банкарског сектора износи РСД 400,2 милијарде.

На крају трећег квартала 2018. године, укупно задужење банака по кредитним пословима према иностранству, износило је РСД 192,3 милијарде и повећано је 4,0% у односу на претходни квартал⁴⁷.

У току прва три квартала 2018. године банке су забележиле раст профитабилности. На крају трећег квартала 2018. године остварен је позитиван нето финансијски резултат, пре опорезивања, у износу од РСД 53,9 милијарди. У посматраном периоду 24 банке су пословале позитивно са укупним резултатом РСД 55,5 милијарди, док су 4 банке пословале са укупним губитком од РСД 1,6 милијарди. Најважнији фактор раста нето добитка банкарског сектора је смањење нето кредитних губитака у односу на исти период 2017. године. Нето резултат по основу обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха, на крају трећег квартала 2018. године је позитиван (РСД 0,1 милијарда) за разлику од нето губитака у истом тромесечју 2017. године.

Cost/Income рацио наставља тренд снижавања, након повећања у 2016. години, и износи 65,9% (на дан 30.09.2018.).

⁴⁶ НБС, Извештај за треће тромесечје 2018. године

⁴⁷ НБС, Извештај за треће тромесечје 2018. године

3.2. Финансијски положај Банке у односу на сектор

Банка је са износом билансне активе од РСД 389.695,8 милиона, на дан 30.09.2018. године заузимала 10,9% банкарског сектора што представља трећу позицију, по овом параметру.

Дати кредити и потраживања Банке на дан 30.09.2018. године износе РСД 186.550,7 милиона што представља 8,3% тржишног учешћа. На крају 2017. године Банка је имала 8,7% учешћа у банкарском сектору са забележеним износом поменутих позиција од РСД 183.441,2 милиона.

Напомена: због упоредивости са претходним годинама графикон приказује дате кредите Банке без осталих пласмана и потраживања

Учешће депозита и осталих обавеза Банке у укупним депозитима банкарског сектора износило је 11,2% на дан 30.09.2018. (РСД 311.525,9 милиона), а на крају 2017. године 11,4 % (РСД 297.004,1 милион).

Напомена: Због упоредивости са претходним годинама графикон приказује депозите Банке без осталих обавеза и кредитних линија

Посматрајући позицију укупан капитал Банка је повећала учешће у банкарском сектору са 9,5% (РСД 63.260,1 милион на крају 2017. године) на 9,7% банкарског тржишта на дан 30.09.2018. године (РСД 66.040,0 милиона).

4. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА И ОРГАНИ БАНКЕ

4.1. Управни одбор Банке

Управни одбор Банке је формиран у складу са Законом о банкама и Уговором између акционара – Републике Србије и групе међународних финансијских институција (EBRD, IFC, DEG, SwedFund) и чини га девет чланова, укључујући и председника, од којих су три члана лица независна од Банке. Чланове Управног одбора Банке именује Скупштина акционара Банке на период од четири године.

Надлежности Управног одбора Банке дефинисане су чланом 73. Закона о банкама и чланом 27. Статута Банке. Чланови Управног одбора Банке на дан 31. децембар 2018. године су:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АКЦИОНАР / ЧЛАН НЕЗАВИСАН ОД БАНКЕ	ФУНКЦИЈА
Мила Коруѓић Милошевић	Република Србија	Председник
др Даниел Пантић	Република Србија	Члан
Марија Сокић	Република Србија	Члан
Aleksei Germanovich	ЕБРД	Члан
Oleksandr Danyliuk	ЕБРД	Члан
Javed Hamid	ИФЦ	Члан
Катарина Шушић	Члан независан од Банке	Члан
Горан Кнежевић	Члан независан од Банке	Члан

4.2. Извршни одбор Банке

Извршни одбор се састоји од председника Извршног одбора, заменика председника Извршног одбора и најмање три члана. Мандат чланова Извршног одбора Банке укључујући и председника и заменика председника је четири године од дана именована.

Надлежности Извршног одбора дефинисане су чланом 76. Закона о банкама и чланом 31. Статута Банке.

Чланови Извршног одбора Банке на дан 31. децембар 2018. године су:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ФУНКЦИЈА
др Владимир Медан	Председник
Слађана Јелић	Заменик председника
Драгиша Станојевић	Члан
др Мирослав Перић	Члан
Павао Марјановић	Члан

4.3. Одбор за праћење пословања Банке (Одбор за ревизију)

Одбор за праћење пословања Банке чине три члана, од којих су два чланови Управног одбора Банке који имају одговарајуће искуство из области финансија. Један члан Одбора за праћење пословања је лице независно од Банке. Чланови Одбора се бирају на период од четири године.

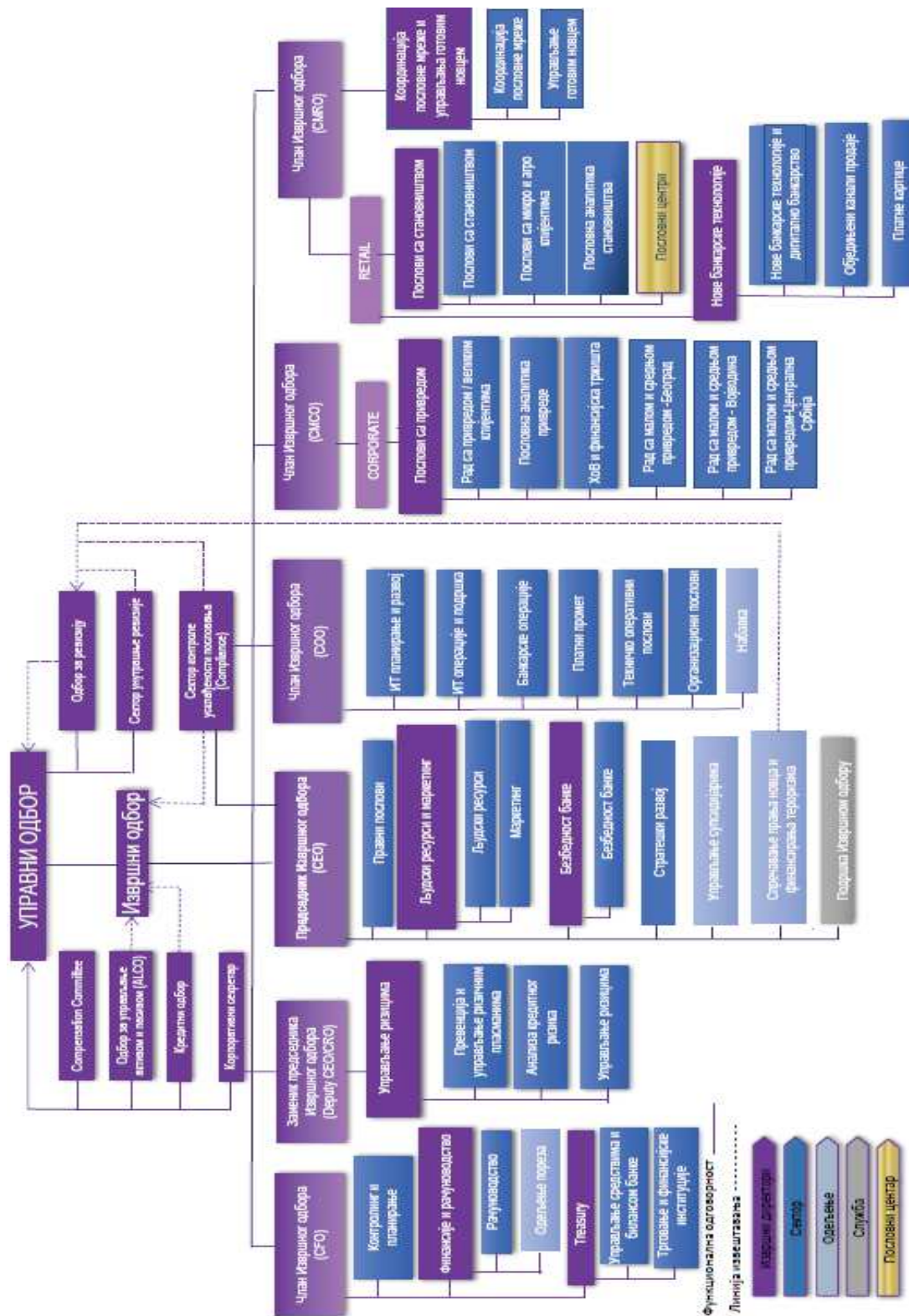
Дужности Одбора за праћење пословања дефинисане су чланом 80. Закона о банкама и чланом 34. Статута Банке.

Чланови Одбора за праћење пословања на дан 31. децембар 2018. године су:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ФУНКЦИЈА
др Даниел Пантић	Председник
Javed Hamid	Члан
Милена Ковачевић	Члан

4.4.Организациона структура Банке

Напомена: Организациона шема Банке на дан 31.12.2018.

4.5. Регионални распоред пословне мреже Банке

ПОСЛОВНА МРЕЖА БАНКЕ

	ПОСЛОВНИ ЦЕНТРИ	СЕДИШТЕ
1.	ПЦ Београд 1	Трг Политике 1, Београд
2.	ПЦ Београд 2	Трг Политике 1, Београд
3.	ПЦ Крагујевац	Моше Пијаде 2, Пожаревац
4.	ПЦ Ниш	Епископска 32, Ниш
5.	ПЦ Нови Сад	Булевар ослобођења 88, Нови Сад
6.	ПЦ Ужице	Петра Ђеловића 4, Ужице
	ФИЛИЈАЛА	СЕДИШТЕ
1.	Косовска Митровица	Чика Јовина 11, Косовска Митровица
	СЕКТОРИ	СЕДИШТЕ
1.	Сектор за рад са привредом-великим клијентима	Светогорска 42-44, Београд
2.	Сектор за рад са малом и средњом привредом-Војводина	Булевар ослобођења 88, Нови Сад
3.	Сектор за рад са малом и средњом привредом-Београд	Светогорска 42-44, Београд
4.	Сектор за рад са малом и средњом привредом-Централна Србија	Светогорска 42-44, Београд

Након 2017. године и прве велике спроведене реорганизације пословне мреже, после анализе ефеката реализованих измена на пословање, Банка је почетком 2018. године спровела додатне промене у пословној мрежи. Промене у банкарском сектору, јачање конкуренције међу банкама, појава нових банака, услуга и производа наметнули су потребу да се пословна мрежа Банке додатно организационо реструктурира, у циљу формирања ефикасне мреже која ће у дужем периоду дати адекватан допринос одрживом и профитабилном пословању Банке.

У марту 2018. године извршена је нова измена организације у оквиру пословне функције Привреде. Постојећа организација посла са разуђеном продајом у оквиру Пословно корпоративних центара и централизованом кредитном анализом показала се као неефикасна, са процесом који предуго траје.

Уместо Пословно корпоративних центара формиран су Сектори за рад са малом и средњом привредом Београд, Централна Србија и Војводина. Измена организације посла у пословној функцији Привреде урађена је са циљем повећања ефикасности, ефективности и продуктивности у раду пословне функције.

Измена је обухватила функционално спајање послова продаје и кредитне анализе у оквиру истог организационог облика (Сектора за рад са малом и средњом привредом Београд, Централна Србија и Војводина).

Оперативни посао кредитне анализе тиме се приближио продајној функцији на локалном нивоу, с обзиром да је дислоцираност продаје и кредитне анализе, у постојећој организацији, показала доста ограничења и успоравања у оперативном раду. Смањен је број корака/нивоа оперативног рада и одлучивања у пословној функцији (уместо два организациона облика сада само један оперативно реализује посао и процесуира предлоге Сектору управљања ризицима и даље надлежном органу на одлучивање). Омогућена је ефикаснија, директна комуникација са највишим менаџментом унутар пословне функције услед смањеног броја организационих облика који учествују у процесу одобравања пласмана.

Организовање посла кроз тимове продаваца, аналитичара и асистената у организационим облицима задуженим за рад са малим и средњим клијентима допринело је већој синергији и мотивисаности свих чланова тима да се посао ефикасније и брже обави, како би се остварио заједнички циљ тима.

Услед чињенице да велики број клијената Банке, још увек у великој мери жели традиционалну услугу, односно желе личан однос са Банком и запосленима у експозитурама, задржана је разграната пословна мрежа. Пословање у сегменту становништва, у току 2018. године, Банка је обављала у 202 експозитуре по чему смо лидер на тржишту у покривености истог и доступности клијентима. Клијентима је био доступан 271 банкомат и око 13.600 ПОС терминала, по чему

смо такође, били један од лидера на тржишту. Банка је наставила са активностима побољшања корисничког искуства унапређењем изгледа експозитура, пресељењем у нове просторије, прилагођавањем радног времена и сл.

5. ОГРАНЦИ БАНКЕ

У складу са новом организацијом пословне мреже, која је у пуној примени од марта 2018. године, Банка своје пословне активности обавља кроз мрежу Пословних центара, једне филијале и мреже експозитура, чији се број мења и прилагођава тржишним потребама, Сектора за рад са малом и средњом привредом, Сектора за рад са великим клијентима. Пословање се, од марта 2018. године, обављало у Центри банке у Београду, 6 Пословних центара (намењених за рад са физичким лицима), 202 експозитуре и Филијали Косовска Митровица (организована за пословање на територији Косова и Метохије), 3 Сектора за рад са малом и средњом привредом (Београд, Централна Србија, Војводина, намењених за рад са привредним клијентима) и Сектору за рад са великим клијентима-Београд.

Банка има и три зависна друштва који заједно чине Групу Комерцијална банка а.д., Београд и то:

1. Комерцијална банка а.д., Подгорица у Републици Црној Гори (100% власништва),
2. Комерцијална банка а.д., Бања Лука у Босни и Херцеговини (99,998% власништва) и
3. КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд, друштво за управљање инвестиционим фондовима (ДЗУИФ) (100% власништва).

Комерцијална банка ад Бања Лука

-159 запослених,
-18 организационих делова
(9 филијала и 9 агенција).

Комерцијална банка ад Подгорица

-146 запослених,
-10 организационих делова
(9 филијала и 1 експозитура).

КомБанк Инвест ад Београд

-5 запослених.

5.1. Значајни послови са повезаним лицима

Укупна изложеност према лицима повезаним с Банком, на дан 31. децембра 2018. године износила је РСД 624,1 милион, што је у односу на регулаторни капитал од РСД 57.039,7 милиона представљало 1,1% (максимална дозвољена вредност укупних пласмана свим лицима повезаним с Банком по Закону о банкама износи 25% капитала Банке).

Највећи део изложености према лицима повезаним с Банком (у складу са методологијом Народне банке Србије за приказ изложености према лицима повезаним с Банком), на дан 31. децембра 2018. године је износ од РСД 459,9 милиона односно 0,8% регулаторног капитала Банке. Исказани податак односи се на пласмане Друштву КомБанк Инвест ад Београд.

У складу са чланом 37. Закона о банкама, лицима повезаним с банком, Банка није одобравала кредите под условима који су повољнији од услова за друга лица која нису повезана с Банком, односно нису лица запослена у Банци.

Даљи приказ односа Банке са повезаним лицима може се видети у Напоменама уз финансијске извештаје.

6. ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ И РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ У 2018. ГОДИНИ

6.1. Увод

Почетком 2018. године је спроведено додатно прилагођавање пословне мреже Банке актуелним тржишним потребама и ефектима претходне реорганизације из 2017. године. И у претходној години велика пажња је посвећена управљању ризицима у пословању, а посебно кредитном ризику у циљу постизања што квалитетнијег кредитног портфолија. Политика менаџмента Банке издвајања значајног дела оствареног добитка у резерве, у претходним годинама, омогућила је сигурност пословања и сигурност акцијског капитала Банке.

Остварени нето приходи од камата и накнада у 2018. години су већи у односу на крај 2017. године.

На резултате пословања Банке, и у 2018. години, утицала је НБС са Одлуком о рачуноводственом отпису билансне активе која се примењује од септембра 2017. године. Одлуком је одређено да се део билансне активе ниског степена наплативости пренесе у ванбилансну евиденцију Банке. Пренос у ванбилансну евиденцију односи се на проблематичне кредите када је обрачунати износ обезвређења кредита који је банка евидентирала у корист исправке вредности 100% његове бруто књиговодствене вредности.

Билансна сума

На крају 2018. године билансна сума Банке (нето актива) достигла је обим од РСД 401.166,0 милиона (ЕУР 3,4 милијарде) што представља повећање од 8,7% у односу на крај 2017. године. Фокус пословања Банке и даље је на расту пословања, расту профитабилности, одржавању и даљем унапређењу квалитета кредитног портфолија, изналажењу нових извора прихода и ефективнијем упошљавању расположивих средстава.

Извори средстава

Током 2018. године, као и претходних година, настављен је стабилан раст девизне штедне становништва од око ЕУР 68,4 милиона што представља главни извор средстава Банке. Депозити правних лица забележили су раст за РСД 8.508,0 милиона у односу на крај 2017. године (висина депозита правних лица је коригована почетком 2018. године због пребацавања депозита микроклијената на пословну линију становништво). Депозити банака и других финансијских организација повећани су за РСД 2.914,2 милиона.

Током 2018. године, Банка је вратила ино кредиторима око ЕУР 39,0 милиона. Износ обавеза Банке по основу примљених кредитних линија износи РСД 2.818,0 милиона и у односу на крај 2017. године смањен је за РСД 4.574,3 милиона.

На крају 2018. године Банка нема субординираних обавеза у билансу.

Пласмани

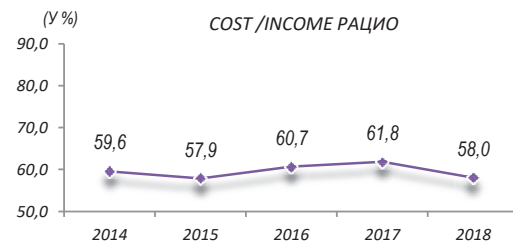
У току 2018. године Банка је забележила раст пласмана привреди у износу од РСД 3.538,7 милиона. У сегменту пословања са становништвом остварен је раст пласмана од РСД 10.321,4 милиона. У структури кредита доминирају стамбени кредити. Значајан део ликвидних средстава Банка је пласирала у хартије од вредности (ХоВ). На крају претходне године, у ХоВ је пласирано РСД 133.177,6 милиона, што представља повећање од РСД 15.888,8 милиона у односу на крај 2017. године.

Профитабилност

На крају 2018. године Банка је остварила позитиван резултат, добитак пре пореза у износу РСД 8.121,1 милион што представља повећање од РСД 933,8 милиона у односу на 2017. годину.

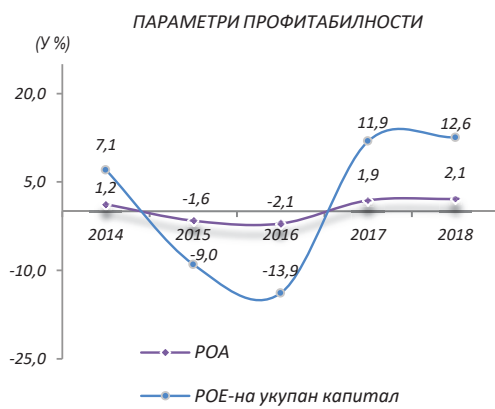
Уз пад Cost/Income рација (58,0% на крају 2018. године у односу на 61,8% на крају 2017. године), забележен је и нето приход обезвређења финансијских средстава која се вреднују по фер вредности, у току 2018. године (РСД 9,5 милиона).

Добитак по основу камата, у току 2018. године бележи раст од 3,1% у односу на исти период 2017. године. Истовремено и добитак од накнада и провизија бележи раст од 2,5%.

У току 2018. године дошло је до стабилизације како активних тако и пасивних каматних стопа. Остварена је каматна маржа од 3,4% што је изнад каматне марже у усвојеном бизнис плану за 2018. годину (3,3%).

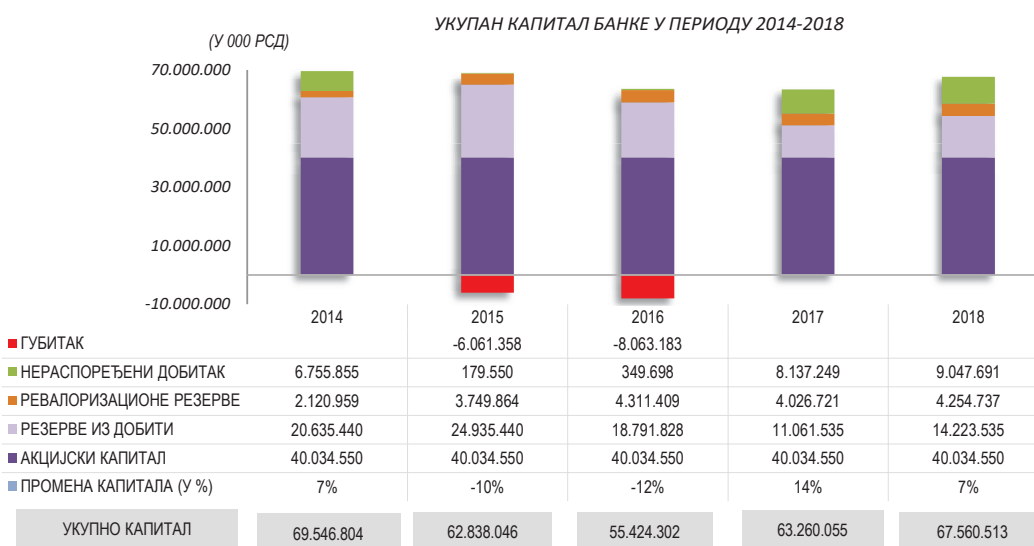

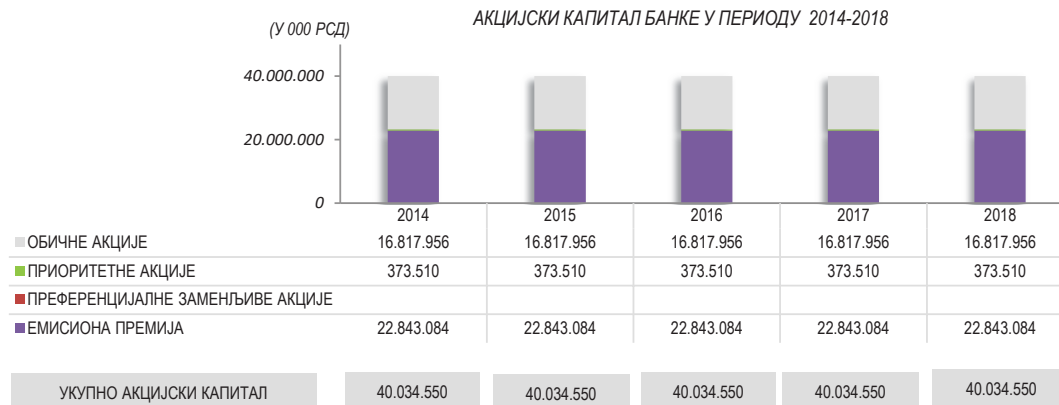
Капитал Банке

Промене на капиталу у периоду од 2014. до 2018. године:

ОПИС	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
КАПИТАЛ БАНКЕ (У 000 РСД)					
Акцијски капитал	40.034.550	40.034.550	40.034.550	40.034.550	40.034.550
Резерве из добити	20.635.440	24.935.440	18.791.828	11.061.535	14.223.535
Ревалоризационе резерве	2.120.959	3.749.864	4.311.409	4.026.721	4.254.737
Нераспоређени добитак	6.755.855	179.550	349.698	8.137.249	9.047.691
Губитак	-	6.061.358	8.063.183	-	-
УКУПАН КАПИТАЛ	69.546.804	62.838.046	55.424.302	63.260.055	67.560.513

Укупан капитал Банке, на крају 2018. године, износи РСД 67.560,5 милиона и повећан је 6,8% у односу на крај 2017. године. У периоду од 2011. до 2018. године укупан капитал Банке је повећан 52,6%. У истом периоду, акцијски капитал је повећан 40,7% односно РСД 11.572,0 милиона. Банка је до сада повећала акцијски капитал по основу две емисије преференцијалних заменљивих акција (2010. године у износу од РСД 11.400 милиона и 2012. године РСД 11.572 милиона). Банка је у дужем временском периоду знатан део оствареног добитка распоређивала у резерве за процењене губитке у циљу одржавања сигурности у пословању и адекватности капитала, односно за заштиту акционарског капитала од евентуалних губитака као и за повећање капитала. Банка је у току последњих пет година из оствареног добитка и по основу ревалоризације, најпре повећавала укупне резерве да би их и делимично искористила за покриће губитака забележених на крају 2015. и 2016. године. Резерве из добити на крају 2018. године су повећане у односу на 2017. годину за РСД 3.162,0 милиона. Заједно са ревалоризационим резервама, укупне резерве Банке су повећане РСД 3.390,0 милиона у односу на 2017. годину.

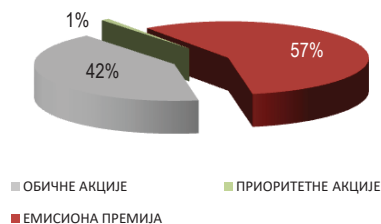

Обичним (редовним) акцијама Банке се тргује на „Стандард листингу“ од 2010. године, док се приоритетним акцијама тргује на „Опен маркет“ тржишту Београдске берзе. Током 2014. године извршена је конверзија преференцијалних замењивих акција у обичне акције и од тада није било промена у структури акцијског капитала. Банка на дан 31. децембар 2018. године има 16.817.956 обичних (редовних) акција и 373.510 приоритетних (преференцијалних) акција појединачне номиналне вредности РСД 1.000,00.

Акционари Банке на дан 31. децембар 2018. године су:

АКЦИОНАРИ	ОБИЧНЕ АКЦИЈЕ	% УЧЕШЋА	ПРИОРИТЕТНЕ АКЦИЈЕ	% УЧЕШЋА	УКУПНО АКЦИЈЕ	% УЧЕШЋА У АКЦ. КАПИТАЛУ
Република Србија	7.022.166	41,8	-	0,00	7.022.166	40,8
EBRD	4.109.440	24,4	-	0,00	4.109.440	23,9
IFC	1.706.810	10,1	-	0,00	1.706.810	9,9
DEG	772.850	4,6	-	0,00	772.850	4,5
SWEDFUND	386.420	2,3	-	0,00	386.420	2,2
ОСТАЛИ	2.820.270	16,8	373.510	100,00	3.193.780	18,6
УКУПНО	16.817.956	100,0	373.510	100,0	17.191.466	100,0

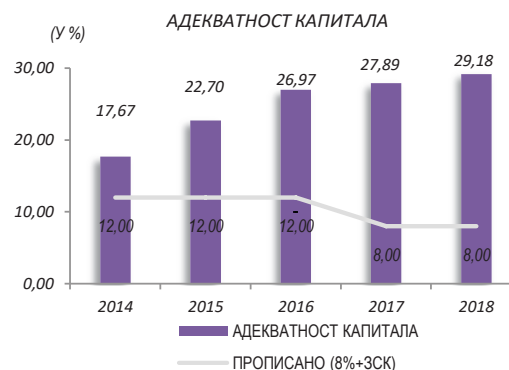
СТРУКТУРА АКЦИЈСКОГ КАПИТАЛА НА ДАН 31.12.2018.

Адекватност капитала

Показатељ адекватности капитала Банке на крају 2018. године, поред и даље значајних резервисања, износи 29,18%, што најбоље показује да је Банка задржала адекватну капитализованост. Банка је и у току 2018. године, испунила све параметре пословања

прописане Законом о банкама, и испунила све обавезе, што је поуздан индикатор стабилног и сигурног пословања.

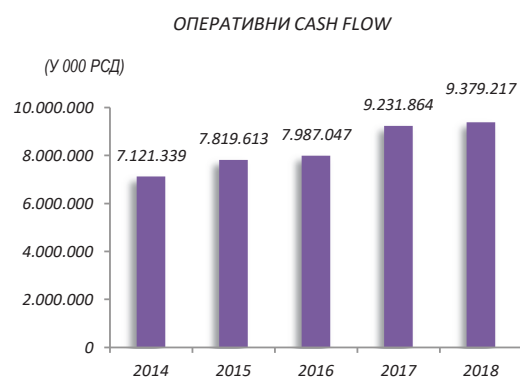
Показатељи пословања прописани законом

Р.Б.	ОПИС	ПРОПИСАНО	2018.	2017.	2016.	2015.	2014.
1.	ПОКАЗАТЕЉ АДЕКВАТНОСТИ КАПИТАЛА (КАПИТАЛ / РИЗИЧНА АКТИВА); *ЗАХТЕВ ЗА КОМБИНОВАНИ ЗАШТИТНИ СЛОЈ КАПИТАЛА	мин 8% +зск*	29,18%	27,89%	26,97%	22,70%	17,67%
2.	ПОКАЗАТЕЉ УЛАГАЊА У ЛИЦА КОЈА НИСУ У ФИНАНСИЈСКОМ СЕКТОРУ И ОСНОВНА СРЕДСТВА	макс 60%	13,18%	14,96%	17,47%	23,13%	27,60%
3.	ПОКАЗАТЕЉ ВЕЛИКЕ ИЗЛОЖЕНОСТИ БАНКЕ	макс 400%	39,77%	34,96%	38,48%	79,76%	160,59%
4.	ПОКАЗАТЕЉ ДЕВИЗНОГ РИЗИКА	макс 20%	1,87%	4,40%	2,96%	10,60%	2,90%
5.	ПОКАЗАТЕЉ ЛИКВИДНОСТИ (месечни, последњи дан у месецу)	мин 0,8	3,86	4,30	2,86	2,73	2,84

Напомена: У складу са регулативом НБС, Банка обрачунава заштитни слој за очување капитала, заштитни слој капитала за системски значајне банке и заштитни слој капитала за структурни системски ризик.

Оперативни cash-flow

На крају 2018. године оперативни cash-flow, у односу на исти период 2017. године, је већи за РСД 147,4 милиона (повећање за 1,6%). У посматраном периоду остварен је раст прилива од накнада за РСД 529,5 милиона односно за 7,9%, док су приливи од камата забележили пад од РСД 1.552,4 милиона односно за 10,0%. Разлог за наведено може се наћи у смањењу активних каматних стопа. На страни одлива готовине из пословних активности, исплате по основу камата су реализоване на нижем нивоу за РСД 1.130,3 милиона.

Опис промена у пословним политикама друштва

У току 2018. године Банка није вршила промене у документу Пословна политика. Пословна политика Банке усвојена је на Скупштини акционара Банке дана 26.01.2012. године.

Пословном политиком утврђују се основна начела пословања и дефинишу послови које Банка обавља у циљу испуњења пословних резултата и приоритета дефинисаних важећом Стратегијом и бизнис планом Банке, а која је заснована на:

- положају Банке на финансијском тржишту и стеченом поверењу клијената у Банку,
- пројекцијама основних параметара макроекономске политике и
- развојним циљевима Банке.

Пословна политика Банке је усаглашена и са Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом, као и са политикама управљања појединачним ризицима.

Банка послује самостално, по тржишним принципима, уз примену начела ликвидности, профитабилности и сигурности, уз поштовање закона, других прописа и општих принципа банкарског пословања у остваривању својих циљева на друштвено одговоран начин, у складу са темељним вредностима и пословном етиком.

Правила корпоративног управљања

Правила корпоративног управљања у Банци су заснована на одговарајућим законским прописима (првенствено Закон о банкама и Закон о привредним друштвима).

Надлежности и овлашћења свих органа Банке (Скупштина акционара, Управни одбор, Извршни одбор, Одбор за ревизију, Одбор за управљање активом и пасивом, Кредитни одбор), су заснована на одговарајућим законским прописима и дефинисана су интерним актима (Уговор о оснивању, Статут Банке, пословници о раду органа Банке и другим интерним актима).

Банка у свом пословању, у складу са Одлуком Извршног одбора Банке бр. 8373 од 09.04.2013. године, примењује Кодекс корпоративног управљања Привредне коморе Србије („Сл. гласник РС“, бр. 99/2012), који је усвојила Скупштина Привредне коморе Србије.

Правила корпоративног управљања имплементирана су кроз интерна акта Банке и у самој примени истих не постоје одступања.

Кодексом корпоративног управљања успостављени су принципи корпоративне праксе према којима се, у пословању, понашају и придржавају носиоци корпоративног управљања Банке. Циљ Кодекса је увођење добрих пословних обичаја у области корпоративног управљања, равноправан утицај свих заинтересованих страна, постојећих и потенцијалних акционара, запослених, клијената, органа Банке, државе и др. Коначан циљ је обезбеђење дугорочног и одрживог развоја Банке.

Текст Кодекса корпоративног управљања је јавно објављен на интернет презентацији Привредне коморе Србије (www.pks.rs/PoslovnoOkruzenje.aspx?id=1412&p=3) као и на интернет презентацији Банке (www.kombank.com/korporativno-upravljanje).

Управљање пројектима и пројектним портфолиом

У 2018. години, реализовано је укупно 12 пројеката из пројектног портфолија уз план да се додатних 5 пројеката заврши у првом кварталу 2019. године.

У складу са слоганом „мени најближа“, фокус пројектних активности у 2018. години био је на даљем унапређењу корисничког искуства пре свега путем дигитализације пословања, оптимизацији процеса ради бољег схватања потреба клијената и пружања праве услуге у правом тренутку. У наредном периоду у плану је да се посебна пажња посвети увођењу концепта „експозитуре без папира“ и у том смислу је већ реализован „Proof of Concept“.

Из пројектног портфолија за 2018. годину посебно бисмо истакли следеће пројекта:

- **CRM (Customer relationship management)** – увођењем CRM софтвера са функционалношћу RTMD (одлучивања у реалном времену), Банка истрајава у намери да правовремено препозна потребе клијената и адекватно одговори путем креирања персонализованих производа.

- **Кредитни производи на дигиталном каналу** у складу са трендом дигитализације, проширена је палета услуга Банке чији је циљ био да се кроз брз и једноставан процес подношења захтева путем WEB-а задовоље потребе корисника (млађе популације) који користе интернет. Овим је Банка комплетирала услуге преко WEB-а, унапредила и учинила процес подношења захтева за кредите ефикаснијим и смањила чекање на шалтерима.

- **МБанка и нове функционалности еБанка за правна лица** – реализацијом овог пројекта Комерцијална Банка је међу првим на тржишту пружила „мултибанк“ мобилно банкарство за сегмент привреде и МСП. Апликација је доступна за Андроид и ИОС уређаје, а омогућава увид у стање и промет по свим рачунима у свим банкама у којој корисник има отворен рачун на том мобилном телефону, потписивање и слање динарских и девизних трансакција на мобилном телефону. Додатне функционалности које су добијене имплементацијом пројекта су еФактура за микро клијенте, еРаскњижавање плата, еРазмена докумената као и наручивање овереног извода.

Током 2018. године посебна пажња је била посвећена регулаторном пројекту:

- **Инстант плаћања** – Реализацијом веома комплексног пројекта Банка се ускладила са регулаторном обавезом прописаном од стране НБС чиме је успостављен платни систем за инстант плаћања који омогућава безготовински пренос новчаних средстава 24/7/365 у готово реалном времену, без обзира на канал којим је иницирана платна трансакција (шалтер, еБанк, мБанк). Пројектом је успостављена инфраструктура за следећу фазу где ће се обезбедити инстант плаћање на продајном месту трговца који ће представљати алтернативни начин безготовинског плаћања трговцима.

Остали значајнији реализовани пројекти:

- **Централизиција архиве** – Циљ пројекта централизиције архивских депоа у властите просторе је обједињавање архивских депоа ради лакшег управљања архивом, са једне стране и смањење трошкова закупа са друге стране. Комплетан процес управљања архивском грађом у наредном периоду ће се дигитализовати на нивоу архивске јединице.
- **Електронска писарница** – реализацијом пројекта електронске писарнице Банка је почела да имплементира еДокумент унутар организације чији је крајњи циљ потпуно електронско кретање докумената унутар организације.
- **Унапређење серверске и виртуелне инфраструктуре** – Инсталирана је нова серверска инфраструктура у примарном „Дата центру“ Банке уз унапређење виртуелне инфраструктуре чиме је Банка прешла на технолошки савременије уређаје који доприносе бољим перформансама и већим капацитетима информационог система Банке.
- **Имплементација ISO20000-1 стандарда** – У складу са одређењем Банке да настави свој пут сервисно-оријентисане организације са јасно дефинисаним ИТ процесима, током 2018. године имплементирани су сви захтеви стандарда ISO20000-1 и успостављен Систем управљања ИТ услугама. Банка је успешно сертификована према стандарду ISO20000-1 од стране реномиране сертификационе куће, у августу 2018. године.

6.2. Пословање са привредом

Тржиште-основне тенденције

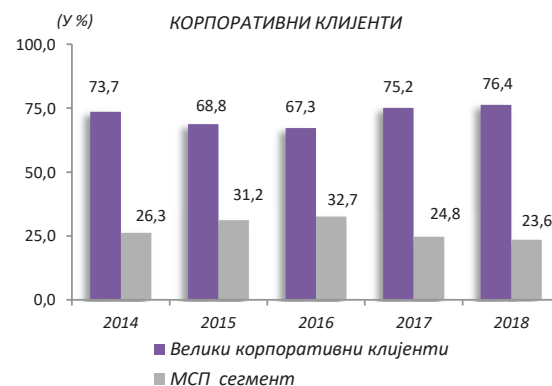
У 2018. години настављен је тренд снижавања динарских каматних стопа упркос стабилизацији референтне каматне стопе Народне банке Србије (од априла 2018. године), као и снижавања каматних стопа код кредита са девизним знаком.

Стандарди банака за новоодобрене кредите привреди, који су ублажени у 2017. години, остали су непромењени и у 2018. години и то првенствено за мала и средња предузећа, а у мањој мери и за велика предузећа. Посматрано према рочности и валути, ублажавање стандарда је присутно код краткорочног и дугорочног динарског кредитирања привреде, као и краткорочног кредитирања привреде у девизном знаку. Банке исказују и већу спремност за преузимање ризика приликом кредитирања привреде (посебно у делу колатерализације кредита).

У 2018. години, након иницијалног пада, дошло је до стабилизације нивоа кредита привреде. На нивоу банкарског сектора ниво бруто кредита виши је у односу на крај 2017. године (укупно привредна друштва и јавна предузећа забележила су раст за 3,4%, односно РСД 37,1 милијарда).⁴⁸

Кредити⁴⁹ - пословање Банке

Реализација новоодобраних кредита у 2018. години нижа је за РСД 0,7 милијарди у односу на исти период 2017. године (РСД 6,5 милијарди нижа у сегменту Великих корпоративних клијената и РСД 5,8 милијарди виша у МСП сегменту). У портфолиу Банке дошло је до раста учешћа великих корпоративних клијената са 75,2% (на крају 2017. године) на 76,4%.

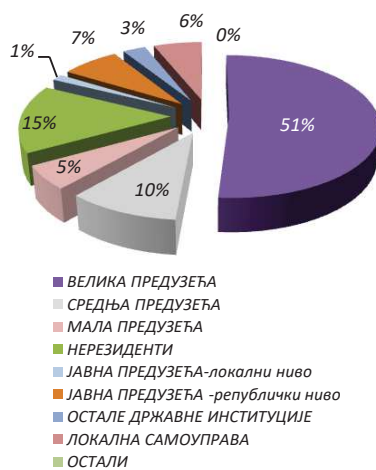

48 НБС, Консолидовани биланс банкарског сектора, новембар 2018.

49 Позиција датих кредита не укључује остале пласмане

СТРУКТУРА КЛИЈЕНАТА НА ДАН 31.12.2018.

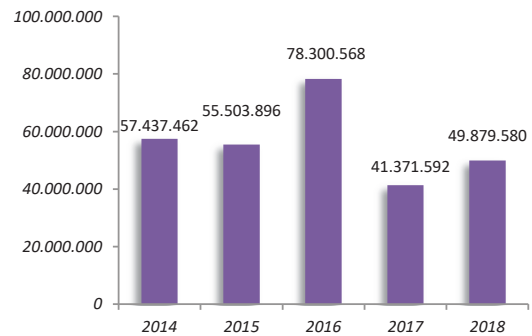
Каматна стопа на кредите индексирани у ЕУР је и даље нижа у односу на кредите у динарима што је у условима стабилног курса био опредељујући фактор тржишта за већом тражњом кредита са валутним знаком у односу на динарске кредите. Сходно томе, учешће динарских кредита у портфолију на крају 2018. године дошло је на најнижи ниво од свега 7,8%.

У погледу конкуренције током 2018. године, најактивније су биле Banca Intesa a.d. Beograd, UniCredit banka Srbija a.d. Beograd, Raiffeisen banka a.d. Beograd, Societe Generale Banka a.d. Beograd, уз повремене акције на тржишту и следећих банака: ProCredit a.d. Beograd и Erste banka a.d. Novi Sad. Код свих конкурената је приметан флексибилнији приступ (каматне стопе, рокови доспећа, тражени инструменти обезбеђења) при одобравању кредита.

Депозити ⁵⁰

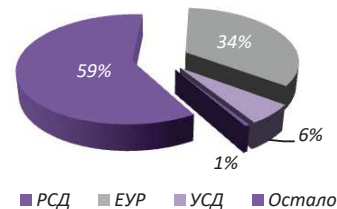
Високо учешће трансакционих депозита од 74% укупних депозита привреде резултира нижим расходима од камате и позитивно утиче на пословни резултат Банке. На висину депозита привреде у 2018. години утицала је и одлука Банке да се депозити микроклијената од 01.01.2018. године евидентирају у оквиру пословне линије становништва.

(у 000 РСД) ДЕПОЗИТИ ПРИВРЕДЕ

Напомена: На крају 2017. године РСД 11,2 милијарде депозита микро клијената је пренето из привреде у становништво због чега се податак разликује од податка из претходног годишњег извештаја; висина депозита привреде на крају 2016. године под утицајем је једног појединачног депозита.

ВАЛУТНА СТРУКТУРА ДЕПОЗИТА НА ДАН 31.12.2018.

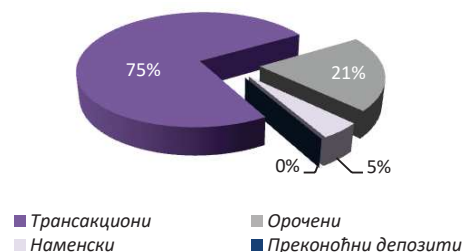

СТРУКТУРА ДЕПОНЕНАТА НА ДАН 31.12.2018.

Напомена: Приказ структуре депонената урађен је на основу интерне сегментације клијената.

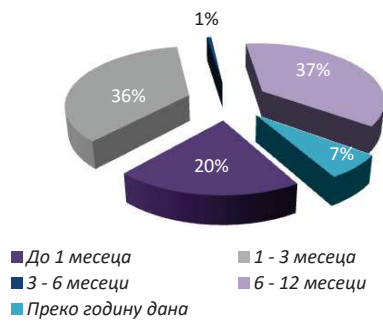
РОЧНА СТРУКТУРА ДЕПОЗИТА НА ДАН 31.12.2018.

⁵⁰ Позиција депозити не укључује остале обавезе и средства примљена кроз кредитне линије

РОЧНА СТРУКТУРА ОРОЧЕНИХ ДЕПОЗИТА НА
ДАН 31.12.2018.

6.3. Пословање са становништвом

Пословање са становништвом остварило је у 2018. години планиране циљеве, а кроз увођење нових производа, унапређење процедура и технолошка решења забележило је и најбоље резултате у овој деценији.

Кредити

Фокус је био на расту реализације кредита, остварењу нето прихода и очувању тржишног учешћа. У 2018. години реализовано је РСД 45,2 милијарде кредита, што је 15% више у односу на 2017. годину. Раст кредита становништва остварен је захваљујући константном иновирању понуде производа у циљу прилагођавања захтевима тржишта и побољшања конкурентности.

Реализација је већа у свим сегментима пословања у односу на 2017. годину.

Највеће повећање реализације је остварено код **стамбених кредита** (33%) пошто је актуелна понуда унапређена у односу на прошлогодишњу и прилагођена потребама клијената. Актуелна понуда је додатно унапређивана у циљу прилагођавања тржишним околностима. Банка је и 2018. године одобравала субвенционисане кредите професионалним војним лицима чиме постепено повећава кредитирање овог сегмента клијената. Додатно, а имајући у виду присутан тренд пада каматних стопа на тржишту, Банка примењује политику задржавања клијената са циљем очувања квалитета и износа портфолија. У 2018. години тржишно учешће Банке износи 10,3%.

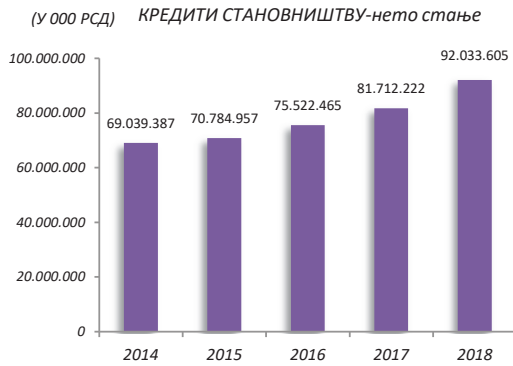
У сегменту **готовинских кредита** раст реализације износи 13%. Реч је о сегменту са најизраженијом конкуренцијом, где се понуда базира на великим износима и дугим роковима без „чврстих“ колатерала односно средстава обезбеђења, уз повољне каматне стопе. Такође, понуда се све више базира на персонализованим понудама за специфичне групе клијената, а посебно за клијенте са већим примањима. Велика пажња посвећује се и кредитима за пензионере пошто чине значајан број клијената. Од краја трећег квартала 2018. године Банка у својој понуди има и "on-line" готовински кредит чиме иде у корак са савременим трендовима. Као резултат свих активности, у 2018. години настављен је раст тржишног учешћа Банке у сегменту готовинских кредита и сада износи 7,5%.

У **агро бизнису** реализација кредита је већа за 13%. Уз атрактивне производе из понуде Банке, одобравани су и субвенционисани кредити у сарадњи са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде, локалним самоуправама и дилерима пољопривредне механизације. Понуда покрива све области пољопривредне производње без обзира на величину газдинстава. У договору са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде Банка се активно укључила и у промоцију и подршку финансирања пројеката из „ИПАРД“ фондова Европске уније. У 2018. години настављен је раст тржишног учешћа Банке у сегменту агро кредита и сада износи 13,7%.

Повећање реализације у **микро бизнису** износи 15% захваљујући редовним, као и посебно дизајнираним акцијским производима, којима смо употпунили понуду. Овај сегмент обухвата предузетнике и микро предузећа. У сегменту предузетника у 2018. години повећано је тржишно учешће Банке и сада износи 9,1%.

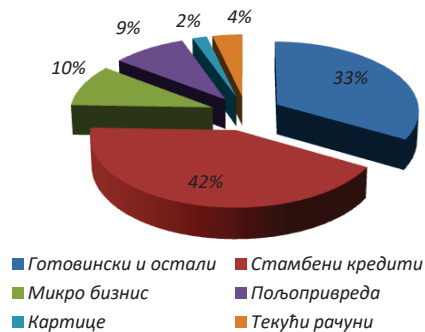
Током 2018. године највише је реализовано готовинских кредита (учествују са 52% у укупној реализацији), затим следе кредити микро бизнису (23%), пољопривредницима (13%) и стамбени кредити (12%).

Све наведено довело је до раста нето стања пласмана становништву за РСД 10,3 милијарде у односу на 31.12.2017. године. У структури нето стања опада учешће стамбених кредита (42%), а повећава се учешће осталих, профитабилнијих производа (58%).

*Приказана девизна штедња не укључује наменске девизне рачуне (пенсионере) и предузетнике

СТРУКТУРА НЕТО СТАЊА ПЛАСМАНА НА ДАН
31.12.2018.

У девизној штедњи грађана благо је опало учешће орочене штедње рочности 12 месеци и дуже, и износи 33%, а повећано је учешће а`виста штедње које сада износи 63%. Доминирају штедни улози до износа од ЕУР 50.000 (у броју преко 99%, у износу 75%).

Након вишегодишњег пада, пасивне каматне стопе на девизну штедњу грађана минимално су порасле (31.12.2017.-0,25%, а 31.12.2018.-0,26%). У наредном периоду очекује се наставак благог раста пасивних каматних стопа. Банка је и даље препозната од стране клијената као институција од највећег поверења, стога депозити константно расту.

Депозити⁵¹ - пословање Банке

У 2018. години депозити становништва порасли су за РСД 19,1 милијарду или 8%.

У 2018. години остварен је раст укупних девизних депозита становништва на банкарском тржишту (без микро предузећа) од ЕУР 574 милиона, док је Банка растом од ЕУР 79 милиона задржала лидерску позицију на тржишту са учешћем од 18,5%. Ако посматрамо класичну девизну штедњу грађана, иста је порасла 68 милиона евра током године.

Остали производи

Спровођене су активности на повећању броја клијената у свим сегментима, а посебно у најважнијем-броју физичких лица са редовним примањима преко текућег рачуна (око 409.000 клијената, током године број клијената повећан за 6.000). Ови клијенти представљају срж пословања са становништвом и основа су за раст кредитне активности, а посебно за дозвољена прекорачења по текућем рачуну, пошто су иста најпрофитабилнији производ а користи их сваки трећи клијент. „Сетови рачуна“ за грађане настављају са освајањем тржишта, у 2018. години отворено је око 93.000 „сет рачуна“, од чега је око 12.000 „сетова“ најмлађих клијената (18-27 година) што чини основу за сигурно пословање у будућности. Повећан је број дебитних и кредитних картица и тренутно износи око 950.000 од чега се 50% редовно користи.

⁵¹ Позиција депозити не укључује остале обавезе и средства примљена кроз кредитне линије

„Сетови рачуна“ за микро бизнис који су уведени у понуду крајем 2017. године доживели су пуну афирмацију у 2018. години (око 10.000 клијената је отворило „сет рачун“ у 2018. години). Настављена је дигитализација пословања, уведен је нови производ „КОМ4РАУ“-плаћање преко интернета за кориснике електронског банкарства. Успостављена је сарадња са „RIA Money Transfer“ (трансфер новца).

Пословна мрежа

Пословање у сегменту становништва обављамо у 202 експозитуре по чему смо лидер на тржишту, у покривености истог и доступности клијентима. Клијентима је доступан 271 банкомат и око 13.600 ПОС терминала, по чему смо такође један од лидера на тржишту. Имајући у виду потребе клијената, Банка је наставила са активностима побољшања корисничког искуства унапређењем изгледа експозитуре, пресељењем у нове просторије, прилагођавањем радног времена и сл.

Профитабилност

Због свих предузетих пословних активности пословање са становништвом остварило је укупне нето приходе од камата и накнада у износу од РСД 9.886,0 милиона што представља раст од 9% у односу на прошлу годину.

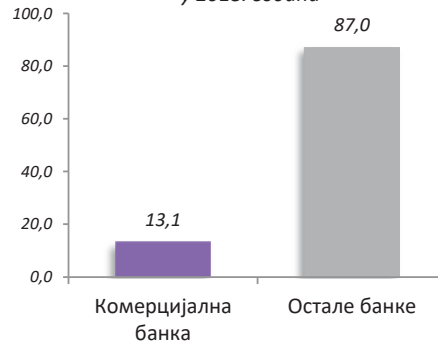
6.4. Управљање средствима

Полазећи од стратешке оријентације Банке, активност пословне функције Трезор усмерена је на активно управљање средствима и ликвидношћу уз обезбеђење несметаног функционисања Банке и задовољење пословних потреба клијената.

Окружење у коме је функција Трезора пословала обележено је снижавањем референтне каматне стопе (РКС) током 2018. године са 3,5% на 3,0%, стабилизацијом каматних стопа на релативно ниском нивоу, трендом пада приноса на домаће државне хартије од вредности и негативним каматним стопама на ЕУР и ЦХФ на ино тржиштима, што је имајући у виду расположива средства, представљало веома значајан изазов у управљању ликвидношћу.

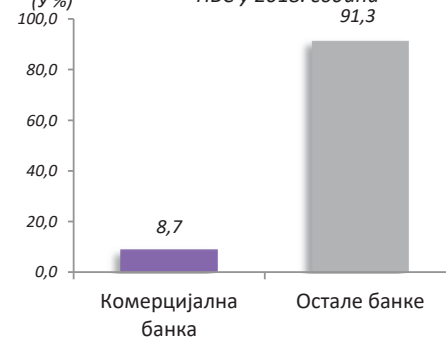
У 2018. години, ликвидносна позиција Банке била је стабилна, а ликвидна средства пласирана су претежно у државне хартије од вредности Републике Србије.

Учешће Банке у реализованој продаји државних ХОВ на примарним аукцијама у 2018. години

Високо учешће Банке на примарним аукцијама државних хартија од вредности Републике Србије било је праћено и врло активним учешћем на секундарном тржишту, док је имајући у виду рочну структуру извора, највећи део краткорочне динарске ликвидности био пласиран кроз краткорочне пласмане на међубанкарском тржишту, и у реверзне РЕПО операције са Народном банком Србије.

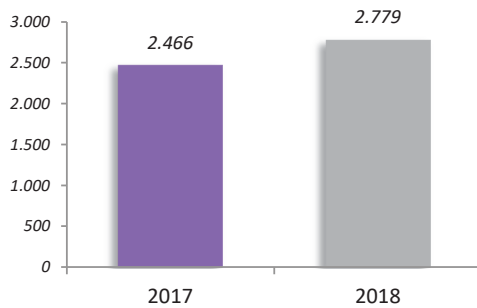
Учешће Банке у РЕПО трансакцијама са НБС у 2018. години

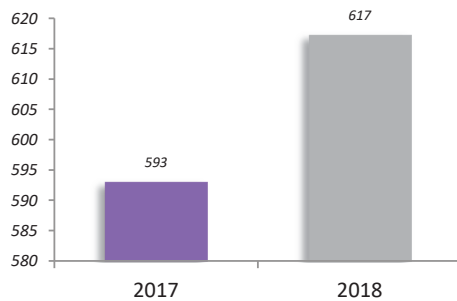
Активности функције Трезора на девизном тржишту такође су биле интензивне. У укупном пословању са клијентима, овлашћеним мењачима и другим банкама на међубанкарском девизном тржишту остварен је обим трансакција купопродаје у износу од ЕУР 2.779 милиона (увећање за 12,7% у односу на претходну годину) и са укупно оствареним нето резултатом у износу од РСД 617,3 милиона (увећање за 4,1% у односу на претходну годину).

Купородаји девиза (у мил ЕУР)

Нето резултат (у мил РСД)

Половином 2018. године Банка је превремено отплатила кредитну линију уговорену са KfW-ом и НБС као Агентом, а намењену пољопривреди. Крајем године потписан је Уговор о гарантовању са Европским Инвестиционим Фондом (EIF), за програм WB EDIF - Serbian Guarantee Facility. Такође, у другој половини године обављане су припремне активности за закључење Уговора о гарантовању и за програм COSME. Закључење уговора се очекује у првом кварталу 2019. године.

Стратегија функције Трезора у наредном периоду биће фокусирана на опрезно упошљавање ликвидних средстава у безриичне и нискоричне финансијске инструменте уз ублажавање ефекта пада приноса пласирањем у инструменте дужих рочности.

Кључни резултати пословне функције Нове банкарске технологије са њеним посебним деловима

Тржиште – основне тенденције

Протеклу годину у дигиталном банкарству је обележила већа државна интервенција која се огледала првенствено у активном учешћу у регулисању картичарског пословања. Повод за државну интервенцију је била висина међубанкарских накнада које су банке

наплаћивале трговцима. Комисија за заштиту конкуренције је покренула поступак против „Визе“ и „Мастеркарда“, највећих глобалних пружаоца картичних шема, због сумње да су минималне међубанкарске накнаде дефинисане у неправичном износу.

НБС је интервенисала на тржишту увођењем специјалних мера којима се регулише висина међубанкарске накнаде у прихватним мрежама банака на територији Србије. Од 17. децембра, се примењује „Закон о међубанкарској накнади и посебним правилима пословања код платних трансакција на основу платних картица“ сходно коме је прописано смањење међубанкарске накнаде које ће у првих шест месеци износити максимално 0,5% за дебитне картице и 0,6% за кредитне картице. Прописано је и додатно снижење накнада од 18. јуна 2019. године, када ће накнаде бити усаглашене са европским нивоом од 0,2% за дебитне и 0,3% за кредитне картице. Према подацима НБС просечна висина међубанкарских накнада у Србији је износила 1,1% за дебитне и 2,0% за кредитне картице. Ефекат ових мера ће утицати на приходе Банке из пословања са прихватном мрежом почев од 2019. године.

НБС је такође усмерила банке на коришћење националне картичне шеме и подржавање домаћег брэнда „Дине“ указујући на ниже трошкове.

НБС је увела и обавезно инстант плаћање почевши од 22. октобра 2018. године, када су Банке морале клијентима да обезбеде инфраструктуру за омогућавање инстант трансфера по једном продајном каналу, а од 1. априла 2019. године обавеза је банака да омогуће инстант плаћање на свим каналима плаћања. Систем Инстант плаћања НБС (ИПС НБС) је систем плаћања који ради непрекидно 24 сата дневно, 7 дана у недељи, 365 дана годишње (24/7/365). Укупна вредност промета реализована преко ИПС НБС система од почетка рада износи РСД 1,5 милијарди и извршено је милион трансакција са просечном брзином плаћања од 1,3 секунде.

На снагу је ступио и Закон о заштити података о личности (комплементаран са ГДПР регулативом у Европској унији) који почиње са применом у 2019. години. Пословна функција Нове банкарске технологије је радила на усаглашавању са поменутиим Законом у свом домену пословања.

6.5. Сектор нових банкарских технологија и дигиталног банкарства

Развој дигиталних производа и електронских сервиса реализован је већим делом кроз пројектне иницијативе. Пуштени су нови јединствени производи на тржишту, а активно се радило и на пројектима унапређења ефикасности пословања.

- Пуштена је у продукцију „комфорпеј“ метода (*Kom4Pay – K4P*) интегрисаног е-комерц плаћања преко електронске банке клијента. Пилот продукција је реализована са Гигатроном, а до краја године интегрисана су три веб трговца. Омогућавањем „комфорпеј“ плаћања на интернет сајту еУправе створени су предуслови за интеграцију и других јавних институција. Банка је прва на тржишту развила и пустила у продукцију овакав начин плаћања, а решење је представљено на конференцији „*Tehnobank*“.
- Аналитичко предиктивни алат (*CRM – „Customer Relationship Management“*) је инсталиран на тестно окружење и прилагођен дигиталним каналима – електронском и мобилном каналу. Пуштање алата у продукцију очекујемо у фебруару 2019. године. Решење ће се користити у различите сврхе као што је повећање продаје постојећим клијентима и повећање лојалности клијената што ће консеквентно довести до веће профитабилности. Банка ће бити прва на тржишту која ће имати могућност да у реалном времену комуницира са клијентима који користе електронске сервисе и тако помогне сваком клијенту у избору најбоље понуде. Решење пружа и могућност проширивања комуникације на пословну мрежу преко АТМ-ова.
- Понуда дигиталне експозитуре је проширена увођењем опције за подношење захтева за готовински кредит преко електронске банке. Готовински кредит је први кредитни производ банке који се нуди кроз електронски продајни канал. Подношење захтева електронским путем је омогућено у октобру, а до краја године је поднето 120 захтева.
- У сврхе повећања ефикасности рада у експозитурама инициран је пројекат електронског потписивања документације. Клијентима ће бити понуђено да електронски потпишу документа уз помоћ таблета, а потписана документа се затим прослеђују клијенту на електронску пошту. Банка овим пројектом смањује употребу папира и повећава ефикасност запослених на шалтеру

смањивањем времена потребног за скенирање и штампање документације.

- Преко дигиталне експозитуре банке „КОМЕЦЕНТРА“ током 2018. године, клијенти су испоставили укупно 4.131 захтева од чега је реализовано 89%. Од производа Банке који су понуђени клијентима преко „КОМЕЦЕНТРА“, и даље је највеће интересовање било за отварање сетова рачуна и то 46% захтева, као и за дозвољено прекорачење 36%. Издато је укупно 420 дебитних картица. Понуда производа који се нуде преко „КОМЕЦЕНТРА“ проширена је за готовинске кредите, трајне налоге и штедњу. У плану су даље дораде на дигиталном каналу за физичка лица, када ће клијентима бити омогућено да преко електронске банке врше плаћања према иностранству.

6.6. Сектор обједињених канала продаје

Сектор обједињених канала продаје активно је учествовао и дао изузетан допринос у пројектима дигиталног банкарства, и то на пољу побољшања укупне понуде Банке, побољшањем конкурентности Банке на тржишту, побољшањем безбедности, оптимизације пословања, а поред ових резултата, реализовано је следеће:

- Имплементирано прво на тржишту „мултибанк“ мобилно банкарство за правна лица у оквиру пројекта ОЕБ1.
- Имплементиран модул за електронско раскњижавање зарада намењен већим корпорацијама. На овај начин компанија кроз канале електронског банкарства банци прослеђује платни списак и налог у укупном износу зарада запослених.
- Имплементиран је модул за поручивање и слање овереног извода кроз канал електронског банкарства за правна лица. Оверен извод је извод потписан квалификованим сертификатом Банке и представља додатну сигурност и смањује могућност злоупотребе.
- Имплементиран је модул за размену електронских фактура између правних лица и на тај начин се клијентима који размењују велики број фактура обезбедила уштеда у штампи, слању, архивирању папирних фактура.
- Повећан је укупан број корисника електронског банкарства правних лица за 5.100, односно 31% више у односу на 2017. годину, а такође је повећан и број активних корисника електронског банкарства правних лица за 2.830, односно 20,0% у односу на претходну годину.

- Укупан број трансакција електронског банкарства је повећан за 19,0%, што је око два милиона трансакција више него претходне године.
- Учесће еБанке у укупном платном промету Банке је повећано за 0,5% и износи 86,2%.
- Повећан је број корисника електронског банкарства физичких лица за 24.000, односно 28,0% у односу на претходну годину.
- Повећан је укупан одлазни промет електронског банкарства за физичка лица за 10,0% него у 2017. години.
- Број „мБанка“ корисника за физичка лица је повећан за 24% и сада износи 77.026.
- Број пропуштених позива у Контакт центру Банке је смањен за 84,0% и у току 2018. године је било 4.326 пропуштених позива.
- Просечно време трајања разговора у Контакт центру Банке је смањено на 11 секунди.

6.7. Сектор платних картица

У 2018. години усвојен је „Закон о међубанкарској накнади и посебним правилима пословања код платних трансакција на основу платних картица“. Како би се закон у потпуности применио Сектор платних картица је имао значајне активности и то:

- Припрема, стандардизација и потписивање новог уговора о прихватању платних картица са свим трговцима.
- Увођење новог производа „ДинаКард“ пословна картица и издавање ове картице свим новим клијентима и клијентима којима је истекла дебитна картица других картичних шема. Укупно је издато 3.594 картице у току 2018. године.
- Издавање „ДинаКард“ дебитне картице свим новим клијентима и клијентима којима су истекле дебитне картице других картичних шема. Укупан број издатих „ДинаКард“ дебитних картица је 96.933 картице.

Поред активности на спровођењу „Закон о међубанкарској накнади и посебним правилима пословања код платних трансакција на основу платних картица“ Сектор платних картица је инсталирао и пустио у рад мултифункционални банкомат са функционалностима:

- уплата и исплата готовог новца у РСД,
- уплата и исплата готовог новца у валути ЕУР,
- мењачки послови.

Такође, током 2018. године уведена су и унапређења у е-комерц услузи. Банка је својим клијентима омогућила и коришћење „кард он фајл“ функционалност која омогућава да се клијент само једанпут пријави за плаћање, а сваки следећи пут систем аутоматски препознаје број картице клијента и процес плаћања је значајно поједностављен.

Сектор платних картица је додатно побољшао своје пословање у односу на 2017. годину и то:

- раст броја ПОС терминала за 11,8%;
- раст промета на ПОС терминалима за 51,1%;
- раст промета на АТМ уређајима за 9,8%;
- раст броја издатих картица за 10,6%;
- раст промета картицама за 12,3%;
- раст продаје на рате без камате од 20,7%.

Закључак

Остварен је раст свих кључних параметара пословања првенствено у погледу повећања броја дигиталних клијената и расту броја трансакција и промета остварених преко дигиталних канала. Усклађеност са законском регулативом је реализована у складу са законским роковима. Банка се позиционирала као један од тржишних лидера на пољу дигитализације понудом јединствених производа на тржишту. Ресурси су били усмерени и на пројекте који ће допринети повећању ефикасности пословања и који ће на дужи рок утицати на стабилност пословања кроз раст продаје, уштеду у трошковима, задржавање клијената и повећање њихове лојалности, као и на аквизицију нових клијената.

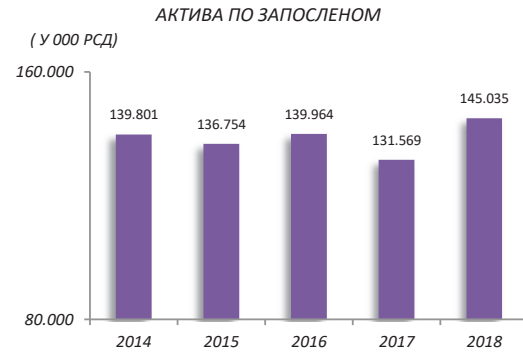
6.8. Сектор хартија од вредности

Сектор хартија од вредности, је засебан организациони облик Банке, и састоји се од Овлашћене банке - са дозволом Комисије за ХОВ за пружање инвестиционих и додатних услуга и Кастоди банке - за обављање кастоди послова. У 2018. години у пословању са финансијским инструментима, Банка је остварила значајне резултате:

- На примарном и секундарном (ОТЦ) тржишту државних дужничких хартија од вредности номинисаних у ЕУР и РСД – дилерски послови;
- Банка је у првих 10 чланова Берзе по укупном обиму промета, други по броју трансакција, осми по вредности;
- Пораст броја клијената корисника јединствене web апликације „Kombank Trader“ која омогућава „on-line“ трговање хартијама од вредности на домаћем и иностраним тржиштима – са рачунара и мобилних телефона;
- Пораст броја клијената за услуге корпоративног агента;
- Извршен низ докапитализација;
- Значајан пораст клијената Кастоди банке у делу кастоди услуга на иностраном тржишту (удвостручен у 2018. години у односу на укупан број ових клијената стечених до 2018. године);
- Раст прихода у Кастоди банци;
- Пораст броја налога клијената Кастоди банке што је утицало и на укупан раст прихода исте;
- Настављен тренд конкурентности у погледу обима промета у поређењу са другим кастоди банкама;
- Анимирање клијената, нарочито добровољних пензијских фондова.

6.9. Људски ресурси Банке

Мисија управљања људским ресурсима у Комерцијалној банци је развој и одржавање високог нивоа стручности и мотивације запослених у циљу реализације пословних планова Банке. Уз континуирану оптимизацију броја и структуре запослених последњих година, значајно је расла и ефикасност Банке, мерено активом по запосленом. Банка у континуитету инвестира у обуку и развој запослених.

Развојне активности у 2018. години указују на наставак квалитативног унапређивања и проактивног приступа развоја запослених и реализацији обука. Наведени приступ се, пре свега, заснива на прецизној идентификацији развојних потреба запослених, дефинисању и прилагођавању садржаја обука, дизајнирању и испоручивању интерних обука, организацији интерних и екстерних обука, мерењу и унапређењу квалитета обука и самог процеса обуке и развоја запослених.

И током 2018. године Сектор људских ресурса је активно учествовао у организацији и реализацији обука запослених. У прилог томе говори и велики број полазника екстерних и интерних обука (укупно 18.716 полазника, при чему је један запослени похађао више обука у току године). Обуке за које су ангажовани екстерни извођачи похађало је укупно 1.012 полазника. Према критеријуму важности теме и обухватности обуке у смислу броја полазника, најважније екстерне професионалне обуке у 2018. години биле су: „Обавезна континуирана едукација овлашћених заступника у банкоосигурању“, „Обука у Народној банци Србије за проверу аутентичности и обраду новчаница и кованог новца који гласи на евро“, „Обука у Народној банци Србије за обављање послова обраде готовог новца“.

Интерне обуке које су реализовали запослени из организационих делова Банке у сарадњи са Сектором људских ресурса похађало је укупно 17.704 полазника. Према критеријуму важности теме и обухватности обуке у смислу броја полазника, најважније интерне професионалне обуке, укључујући и on-line обуке, у 2018. години биле су: „Оперативни ризици“, „Информациона безбедност“, „Спречавање прања новца и финансирања тероризма“, „Функционери у смислу Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма“, „Идентификације за отварање рачуна“, „Типологија прања новца, кодекс понашања, приговори клијената и сукоб интереса“, „Домаћин експозитуре“ и др.

У сарадњи представника Сектора за послове са становништвом, Сектора људских ресурса, Сектора за координацију пословне мреже и Сектора за управљање готовим новцем током целе 2018. године реализована је обука „Домаћин експозитуре“ (569 полазника). Обука је намењена свим запосленима у експозитори и има за циљ подизање свести запослених у Банци о важности адекватне комуникације с клијентима и решавања спорних ситуација односно жалби и приговора, поступања у складу са законом и интерним актима Банке у свакодневном раду с клијентима, како би се смањило регулаторни и репутациони ризик по Банку и повећало задовољство клијената производима и услугом Банке. Ефекти одржане обуке огледају се, између осталог, у значајном повећању број похвала на рад експозитора у последњем кварталу 2018. године, као и у ефикаснијем и бржем решавању спорних питања клијената. Са одржавањем предметне обуке наставиће се и у 2019. години.

Акцент у току 2018. године и посебна пажња стављена је на интерне обуке из области продаје, које су имале за циљ повећање нивоа деловања и продајних активности запослених ради остваривања што бољих продајних резултата (укупно 435 полазника). Предавачи из Сектора за пословну аналитику становништва реализовали су следеће обуке из области продаје: „Јединствен приступ менаџера продаје у раду и комуникација са клијентима“, „Симулација продајног разговора“, „Познавање производа и препознавање потреба клијената“, „Продајни алати и квалитет израде кредитних предлога“, „Сарадња координатора и директора експозитуре у функцији унапређења продаје“. На наведеним обукама посебна пажња посвећена је важности адекватног препознавања потреба клијената и представљања одговарајућих производа и услуга Банке клијентима, унифицирању приступа у комуникацији са клијентима, као и на начинима закључења продаје и проширивања клијентских база. Подаци о евалуацији наведених обука, које је Сектор људских ресурса прибавио од стране полазника, указују на потребу за континуираним организовањем обука на тему продаје. У наставку процеса едукације узимаће се у обзир тренутне компетенције полазника које је потребно развити и унапредити, а све то у сарадњи Пословних функција Банке и Сектора људских ресурса.

Број запослених	2.766				
Мрежа	1.725				
Сектори	1.041				
Пол	Мушкарци		Жене		
	738		2.028		
Статус радног односа	Неодређено	Одређено	Мировање		
	2.671	89	6		
Образовна структура	ВСС	ВШС	ССС/ВКВ	НК/ПК/КВ	
	1.246	626	872	22	
Старосна структура	20-30	31-40	41-50	51-60	61+
	76	907	845	814	124

Сектор људских ресурса је у току 2018. године наставио са иницијативом коју је покренуо у претходној години, која се односи на одржавање интерних обука за развој вештина и способности („soft skills“) за запослене у Пословним центрима. Поред обуке „Ефикасно руковођење“, од стране Сектора људских ресурса имплементирани су и нове обуке: „Тимски коучинг“ и „Флексибилност у комуникацији“. Обука „Тимски коучинг“ првенствено је намењена лидерима тимова, руководиоцима и носиоцима пословања са примарним циљем дефинисања кључних вредности на нивоу Пословних центара, као и конкретних акција које су имале за циљ бољу повезаност тимова, унапређење комуникације, начина рада тимова, а тиме и крајњих продајних резултата. Овакав интегративни приступ развоју способности и вештина запослених утиче на повећање мотивације, лојалности, побољшању међуљудских односа и тимског духа међу запосленима који раде у различитим организационим деловима.

Приликом реализације обуке „Тимски коучинг“ исказана је потреба за додатним обукама у циљу унапређења вештина комуникације у складу са чиме је и креирана обука „Флексибилност у комуникацији“, чији је циљ флексибилности у понашању и комуникација кроз промену перцепције и прихватање различитости потреба саговорника у циљу усмеравања комуникације на жељени резултат.

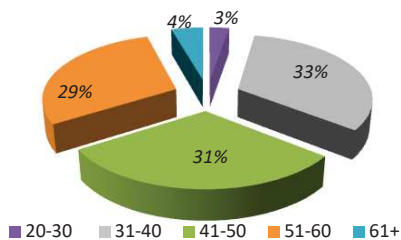
Банка од 2008. године спроводи Годишњу евалуацију рада запослених на основу постављених годишњих циљева, праћења остварења тих циљева, али и исказаних способности запослених приликом остварења циљева. Годишња евалуација рада запослених је и основа за награђивање, планирање каријере запослених и планирање буџета и Плана обуке запослених.

Принципи награђивања запослених су јасно дефинисани Политиком зарада и других примања запослених које је донео Управни одбор Банке на предлог Compensation Committee, органа Управног одбора. Циљ ове

политике је не само адекватно награђивање запослених, већ и њихово мотивисање за постизање бољих резултата рада.

СТАРОСНА СТРУКТУРА ЗАПОСЛЕНИХ У 2018.

КВАЛИФИКАЦИОНА СТРУКТУРА ЗАПОСЛЕНИХ У 2018.

6.9. Биланс стања Банке на дан 31. децембра 2018. године

Р.БР.	ОПИС БИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	31.12.2018.	31.12.2017.	ИНДЕКСИ	% УЧЕШЋА НА ДАН 31.12.2018.
1	2	3	4	5	6
АКТИВА (у 000 РСД)					
1.	Готовина и средства код централне банке	63.595.710	49.840.887	127,6	15,9
2.	Заложена финансијска средства	-	-		
3.	Потраживања по основу деривата	4.070	-		-
4.	Хартије од вредности	133.177.598	117.288.767	113,5	33,2
5.	Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	18.477.729	29.543.789	62,5	4,6
6.	Кредити и потраживања од комитената	167.545.674	153.897.367	108,9	41,8
7.	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	-	-		-
8.	Потраживања по основу деривата намењених заштити од ризика	-	-		-
9.	Инвестиције у придружена друштва и заједничке подухвате	-	-		-
10.	Инвестиције у зависна друштва	2.611.859	2.611.859	100,0	0,7
11.	Нематеријална имовина	557.051	460.263	121,0	0,1
12.	Некретнине, постројења и опрема	5.619.078	5.655.248	99,4	1,4
13.	Инвестиционе некретнине	1.896.347	1.988.608	95,4	0,5
14.	Текућа пореска средства	-	-		-
15.	Одложена пореска средства	840.967	857.096	98,1	0,2
16.	Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	227.630	241.148	94,4	0,1
17.	Остала средства	6.612.267	6.798.506	97,3	1,6
УКУПНО АКТИВА (од 1. до 17.)		401.165.980	369.183.538	108,7	100,0

Р.БР.	ОПИС БИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	31.12.2018.	31.12.2017.	ИНДЕКСИ	% УЧЕШЋА НА ДАН 31.12.2018.
1	2	3	4	5	6
ПАСИВА (у 000 РСД)					
1.	Обавезе по основу деривата	-	7.845	-	-
2.	Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	5.662.748	4.532.505	124,9	1,4
3.	Депозити и остале финансијске обавезе према другим комитентима	317.229.084	292.471.640	108,5	79,1
4.	Обавезе по основу деривата намењених заштити од ризика	-	-	-	--
5.	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	-	-	-	-
6.	Обавезе по основу хартија од вредности	-	-	-	-
7.	Субординиране обавезе	-	-	-	-
8.	Резервисања	1.653.663	1.368.051	120,9	0,4
9.	Обавезе по основу средстава намењених продаји и средстава пословања које се обуставља	-	-	-	-
10.	Текуће пореске обавезе	-	-	-	-
11.	Одложене пореске обавезе	-	-	-	-
12.	Остале обавезе	9.059.972	7.543.442	120,1	2,3
13.	УКУПНО ОБАВЕЗЕ (од 1. до 12.)	333.605.467	305.923.483	109,0	83,2
КАПИТАЛ					
14.	Акцијски капитал	40.034.550	40.034.550	100,0	10,0
15.	Сопствене акције	-	-	-	-
16.	Добитак	9.047.691	8.137.249	111,2	2,3
17.	Губитак	-	-	-	-
18.	Резерве	18.478.272	15.088.256	122,5	4,6
19.	Нереализовани губици	-	-	-	-
20.	Учешћа без права контроле	-	-	-	-
21.	УКУПНО КАПИТАЛ (од 14. до 20.)	67.560.513	63.260.055	106,8	16,8
22.	УКУПНО ПАСИВА (13.+21.)	401.165.980	369.183.538	108,7	100,0

6.10. Биланс успеха Банке за 2018. годину

Р.БР.	ОПИС БИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	31.12.2018.	31.12.2017.	ИНДЕКСИ
1	2	3	4	5
ПРИХОДИ И РАСХОДИ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА (у 000 РСД)				
1.1.	Приходи од камата	13.744.908	14.052.436	97,8
1.2.	Расходи од камата	-910.270	-1.606.239	56,7
1.	Добитак по основу камата	12.834.638	12.446.197	103,1
2.1.	Приходи од накнада и провизија	7.207.872	6.700.216	107,6
2.2.	Расходи накнада и провизија	-1.997.723	-1.617.990	123,5
2.	Добитак по основу накнада и провизија	5.210.149	5.082.226	102,5
3.	Нето добитак/губитак (-) по основу промене фер вредности ФИ	44.076	56.537	78,0
4.	Нето добитак /губитак (-) по основу рекласификације ФИ	-	-	-
5.	Нето добитак /губитак (-) по основу престанка признавања ФИ који се вреднују по фер вредности	230.194	91.584	251,3
6.	Нето добитак /губитак (-) по основу заштите од ризика	-	-	-
7.	Нето приход/расход (-) од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	-7.458	-56.358	13,2
8.	Нето приход / расход (-) по основу обезвређења ФИ која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	9.493	17.883	53,1
9.	Нето добитак/губитак (-) по основу престанка признавања ФИ који се вреднују по амортизованој вредности	526.547	-	-
10.	Нето добитак/губитак (-) по основу престанка признавања инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	-	306	-
11.	Остали пословни приходи	155.969	183.973	84,8
12.	УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД	19.003.608	17.822.348	106,6
13.	Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	-4.442.799	-4.520.197	98,3
14.	Трошкови амортизације	-551.988	-563.582	97,9
15.	Остали приходи	280.229	753.804	37,2
16.	Остали расходи	-6.167.977	-6.305.123	97,8
17.	ДОБИТАК / ГУБИТАК (-) ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (од 1. до 16.)	8.121.073	7.187.250	113,0
18.	Порез на добитак	-	-	-
19.	Добитак по основу одложених пореза	700.754	1.335.828	52,5
20.	Губитак по основу одложених пореза	-676.645	-405.710	166,8
21.	ДОБИТАК / ГУБИТАК (-) НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА (од 17. до 20.)	8.145.182	8.117.368	100,3
22.	Нето добитак пословања које се обуставља	-	-	-
23.	Нето губитак пословања које се обуставља	-	-	-
24.	РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА ДОБИТАК / ГУБИТАК (-) (од 21. до 23.)	8.145.182	8.117.368	100,3

7. УЛАГАЊА У ЦИЉУ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Банка поштује највише међународне стандарде и вредности у креирању финансијских производа и услуга, развија и спроводи активности на пољу заштите животне средине и заштите људских и радних права. Усвајањем Политике и Процедуре управљања ризиком заштите животне и друштвене средине Банка је дефинисала стандарде за идентификовање, праћење и управљање ризицима животне и друштвене средине у процесу одобравања и праћења кредита. Циљ система управљања ризиком заштите животне средине је увођење овог система у процес кредитне активности и праћења кредита, и на тај начин повећање могућности за прихватљив и одржив економски развој са становишта заштите животне средине и минимизирање могућности појаве еколошких и друштвено негативних утицаја.

Банка је дефинисала и поступак за решавање и давање одговора на приговоре по основу директног или индиректног утицаја пословних активности Банке на животну и друштвену средину.

Банка захтева од клијената да послују у складу са важећим прописима од значаја за заштиту животне средине, здравља и безбедности где је то применљиво, стандардима ЕУ и другим стандардима добре међународне праксе, који су у складу са захтевима „ЕБРД“ и „ИФЦ“ стандарда. У циљу доследне примене стандарда, Банка примењује листу делатности, пројеката односно активности које су искључене из финансирања од стране Банке, односно активности које се могу финансирати од стране Банке искључиво након претходног писаног одобрења добијеног од стране „ЕБРД“. На основу сагласности Међународних финансијских институција, Банка послује у складу са дефинисаним лимитима ангажовања према активностима: производња и трговина алкохолем, производња и трговина дуваном и дуванским производима и коцкарска делатност. Производња и трговина оружјем и муницијом искључена је из финансирања од стране Банке.

Приступи управљања ризиком заштите животне и друштвене средине обухватају два нивоа управљања: на нивоу појединачног пласмана и на нивоу целокупног портфолија. За сваку делатност клијената Банка дефинише ниво ризичности односно категорију ризика са аспекта утицаја на животну и друштвену средину.

У процесу одобравања кредита, а у складу са захтевима међународних финансијских институција и законском регулативом од значаја за заштиту животне средине, Банка категоризује захтеве клијената са аспекта утицаја на животну и друштвену средину користећи Листу категоризације ризика животне и друштвене средине.

Банка прати структуру портфолија, односно учешће категорија ризика са аспекта утицаја на животну и друштвену средину. На месечном нивоу извештавају се Кредитни одбор, Извршни одбор, Одбор за ревизију и АЛКО одбор, а на кварталном нивоу Управни одбор о изложености ризику утицаја на животну и друштвену средину. Такође, Банка континуирано прати ванредне догађаје код својих клијената који могу имати негативан утицај на животну средину, здравље или безбедност или заједницу у целини и о томе редовно обавештава органе управљања и акционаре Банке.

8. ЗНАЧАЈНИ ДОГАЂАЈИ ПО ЗАВРШЕТКУ ПОСЛОВНЕ ГОДИНЕ

Од 31. децембра 2018. године до краја фебруара 2019. године била је заказана једна седница Скупштине акционара Банке.

Редовна Скупштина акционара Банке била је заказана за 28. јануар 2019. године. За седницу је био предвиђен следећи дневни ред:

-Одлука о усвајању Стратегије и Бизнис плана Комерцијалне банке ад Београд за период 2019-2021. године;

-Одлука о исправци техничке грешке у одлукама Скупштине Банке бр. 19521/3ц и бр. 19521/3д од 17.10.2018. године.

Седница није одржана због непостојања кворума за одржавање седнице. Поновљена седница Скупштине акционара је одржана 27. фебруара 2019. године на којој су усвојене предложене Одлуке.

Шестог фебруара 2019. године потписан је уговор о пружању консултантских услуга у процесу приватизације Банке између Владе Србије, као већинског акционара Банке, и компаније „Лазард“ (Француска).

Опис догађаја након завршетка пословне године је представљен у тачки Догађаји након датума биланса стања Напомена уз финансијске извештаје за 2018. годину.

9. ПЛАН БУДУЋЕГ РАЗВОЈА БАНКЕ

Основни стубови стратегије развоја Банке у будућем трогодишњем периоду су:

- раст пласмана комитентима (као кључни аспект будуће профитабилности у ситуацији смањења каматних стопа на хов),
- контрола ризика пословања, а посебно кредитног ризика, у будућем периоду у циљу одржавања ниског нивоа нето расхода исправки вредности,
- побољшање - промена структуре клијената - циљање клијената на темељу демографије и стандарда (узимајући у обзир развој иновативних производа); поред великих предузећа Банка намерава да даље развија сегмент послова са локалним самоуправама, малим и средњим предузећима као и клијентима из земаља у окружењу,
- раст удела прихода од накнада и провизија у односу на приходе од камата (Банка ће имати већи фокус на приходе од накнада и провизија обзиром на тенденцију пада каматних стопа и примену дигитализације и других развојних иницијатива и очекиване накнаде од истих),
- контрола висине оперативних расхода и даље побољшање ефикасности у пословању (путем строжије финансијске дисциплине) у циљу смањења рација оперативних трошкова према приходима, током целог планског периода (CIR),
- очување адекватне капиталне базе, уз исплату кумулираних дивиденди из претходних година и дивиденде по основу планираног добитка у наредном трогодишњем периоду (ПАК ≈26% током планског периода).

Становништво

У наредном периоду циљеви Банке, у сегменту становништва, су:

- очување и повећање базе клијената у свим сегментима,
- планска аквизиција клијената са бољим перформансама,
- очување лидерске позиције на тржишту у износу прикупљене девизне штедње грађана,
- одобравање кредита физичким лицима у експозитури-потпуна аутоматизација процеса,

- развој новог система оцењивања и одобравања кредита у експозитури за микро и агро бизнис,
- развој модела предодобрења кредита за све сегменте клијената, у сарадњи са пословном функцијом Управљање ризицима, који ће за одређене сегменте клијената бити у примени од почетка 2019. године,
- у сарадњи са Секторима техничко-оперативних послова, Маркетинга и Људских ресурса обезбедити нови изглед експозитура уз промену структуре запослених у истим,
- очување квалитетне кадровске структуре и повећање броја продаваца у свим сегментима (физичка лица, микро и агро бизнис).

Један од основних стратешких циљева Банке у наредном периоду јесте очување и повећање базе клијената уз побољшање структуре у свим сегментима. Фокус ће бити на аквизицији клијената са бољим перформансама уз понуду нових, иновативних производа и услуга, и индивидуални приступ потребама сваког клијента. Циљ је да даљим унапређењем процеса скратимо време одобравања кредита како би клијенти добили средства што пре (предодобрење пласмана, одобрење у експозитури, кредитирање преко дигиталне експозитуре...).

Планира се раст пласмана у свим сегментима уз промену структуре портфолиа у корист профитабилнијих производа (опадаће учешће стамбених кредита).

Готовински кредити биће и даље основни покретач раста пласмана становништву због високе профитабилности, а циљ је да се достигне двоцифрено тржишно учешће у наредним годинама. Очекује се и раст реализације стамбених кредита услед повољних услова кредитирања, очекиваног раста просечних зарада и раста тражње. Планиран је и раст у микро и агро сегменту (у агро сегменту Банка је један од лидера на тржишту).

Пад активних каматних стопа на тржишту је мањег интензитета него ранијих година и биће компензован растом реализације кредита. Као резултат свега наведеног, у 2019. години је планиран раст прихода од камата по пословима са становништвом од 8%.

У сегменту депозита циљ Банке је одржати лидерску позицију по обиму прикупљене девизне штедње становништва. План је амбициозан и предвиђа се просечан годишњи раст депозита становништва од ЕУР 80 милиона, при чему ће девизна штедња грађана бити основни генератор раста. Планиран је индивидуални приступ клијентима са већом штедњом у циљу спречавања одлива у друге банке обзиром на тренд благог пораста каматних стопа на тржишту.

Услед очекиваног благог раста пасивних каматних стопа очекује се и раст расхода од камата (10%), први пут након 2012. године.

У 2019. години очекујемо минимално повећање прихода од накнада и провизија услед смањења прихода из пословања са картицама (примена Закона о међубанкарским накнадама). Накнаде по текућим рачунима грађана и у домаћем платном промету бележе стабилан раст услед раста броја клијената, преласка на „сетове“ текућих рачуна и прилагођавања тарифа.

Стратешки циљеви у 2019. години, у домену дигитализације пословања, су побољшање корисничког искуства на дигиталним каналима, унапређење дигиталних производа и услуга, побољшање квалитета података у употреби, усклађивање са законском регулативом и повећање агилности и ефикасности у раду.

Закључак

Као резултат свих планираних активности, очекујемо да ће у 2019. години нето приходи од камата и накнада порасти за 8%, чиме послови са становништвом настављају вишегодишње трендове раста пословања и повећања профитабилности. Уз то, пословање за становништвом најзначајнији је генератор остварења циљева и нето прихода на нивоу Банке.

Пословање са привредом

У будућем периоду Банка планира да:

- побољша коришћење постојеће базе привредних клијената, уз проактиван приступ ка клијентима код којих Банка нема ангажовање (40% тржишног потенцијала су клијенти Банке, а мање од 10% су кредитни клијенти)
- повећа ефикасност у процесу одобравања кредита привредним друштвима,
- очува квалитет кредитног портфолија,
- прошири понуду кроз увођење нових производа,
- повећа ванбилансни портфолио (акредитиви и гаранције),

- одржи профитабилност на нивоу пројектованих вредности.

У току 2019. године Банка не очекује значајне промене пословног окружења у односу на 2018. годину. Очекивани раст БДП-а биће доминантно под утицајем пословања привредних субјеката из извозно оријентисаних сектора као и под утицајем средстава која стижу у форми директних страних инвестиција.

У планском периоду очекује се и даље висока ликвидност банкарског сектора, као резултат, недостатка тражње код кредитно способних клијената, с једне стране, односно и даље изражене опрезности према задуживању, с друге стране. Кредитно способна предузећа ће део недостајућих средстава, уместо од банака, покушати прибавити из алтернативних начина финансирања (директно финансирање од стране Међународних финансијских институција (МФИ), предприступних фондова ЕУ, разних државних програма, Фонда за развој Републике Србије и др.).

Период иза нас карактерише значајан пад активних каматних стопа. Банка очекује стабилизацију висине активних каматних стопа, а простор за даље смањење каматних стопа постоји само код одобравања пласмана првокласним клијентима.

Појачани фокус остаје на сегменту јавних предузећа државног и локалног нивоа и локалне самоуправе, уз настојање да се изврши поједностављење процедуре и методологије за кредитну анализу.

Банка планира значајнији кредитни раст у сегменту малих и средњих предузећа. Наведена активност ће се одвијати како из средстава Банке, тако и из средстава кредитних линија, односно средстава међународних финансијских институција (ЕИБ-АРЕХ III/В програм, ЕИФ COSME и EDIF програм).

Регион Београда ће у наредном периоду бити у фокусу пажње, због велике концентрације привредних клијената.

Планирано је и учешће Банке у синдицираном кредитирању (заједничко кредитирање са другим банкама) великих пројеката приватног и јавног сектора, као и развој пројектног кредитирања у области некретнина.

Банка остаје отворена да и у наредном периоду кроз „Cross border“ финансирање учествује у

реализацији већих кредитних захтева од стране клијената из тржишта у окружењу. Ове активности Банка ће као и до сада обављати у координацији са својим супсидијарима у Црној Гори и Босни и Херцеговини.

План раста ванбилансног портфолија (гаранције, акредитиви и слично) зависиће од реализације великих инфраструктурних и грађевинских пројеката и избора извођача на реализацији истих. Банка ће настојати да се у наредном периоду активно укључи у „bridge“ финансирање и гаранцијско праћење клијената - извођача и подизвођача на великим инфраструктурним и грађевинским пројектима. У циљу повећања ванбилансног портфолија Банка ће настојати и да уведе додатне услуге на основу „Trade finance“ инструмената (факторинг лоро акредитива, залога на потраживањима по лоро акредитивима и слично).

Пословање са финансијским инструментима

У 2019. години Сектор хартија од вредности наставља са развојем и унапређењем пословања кроз:

- обављање послова примарних дилера за државне дужничке хов које Управа за јавни дуг планира да уведе у току 2019. године;
- унапређења web апликације „Kombank Trader“;
- колатерал у инвестиционим јединицама КомБанк Новчаног фонда за трговину на домаћим и иностраним берзама преко „Kombank Trader“ апликације;
- аутоматизацију „back-office“ послова новчаног салдирања трансакција на иностраним берзама;
- унапреди обављање дилерских послова са државним дужничким хартијама од вредности путем фреквентнијег трговања кроз књигу трговања и ширење базе клијената за дилерске послове са клијентима из области банкарства, осигурања и инвестиционих фондова;
- пораст броја клијената, са фокусом на разумевање потреба клијената и неговање дугорочне пословне сарадње;
- реализује мађубанкарске репо трансакције;
- пружање професионалне, брзе и сигурне услуге, као и подршка клијентима у остваривању њихових инвестиционих циљева;
- унапређење кастоди услуга које се пружају клијентима ради веће поузданости,

брзине и оперативности у реализацији захтева клијената;

- аутоматизација „cash settlement-a“ за ино тровање (по узору на аутоматизацију поступка салдирања за домаће тржиште);
- аутоматизација процеса израде интерних и екстерних извештаја Кастоди банке (ради вишег нивоа тачности и смањења администрирања и мануелног ангажовања по запосленом);
- даљи пораст броја клијената и обима услуга који се истима пружа;
- раст кастоди портфолија;
- даљи раст прихода праћен увећањем броја клијената и кастоди портфолија;
- пружање услуга Кастоди банке највећем домаћем добровољном пензијском фонду „Дунав фонд“;
- наставак проактивног и афирмативног приступа потенцијалним клијентима, ослушкивање њихових потреба и очекивања и унапређење пословања Кастоди банке у том смислу.

Спроводећи принципе пријатељске и конструктивне размене информација, посвећеност и ефикасност, Сектор хартија од вредности ће и убудуће с лакоћом испуњавати очекивања клијената.

Профитабилност

У циљу повећања будуће профитабилности Банка планира да:

- оствари раст пласмана комитентима као кључног аспекта профитабилности у условима пада каматних стопа на ХОВ,
- оствари раст прихода од накнада и провизија како би се одговорило на пад каматних стопа,
- ефикаснија финансијска дисциплина и контрола висине оперативних расхода (смањење CIR показатеља).

Протекли период, банкарски сектор Србије, је обележило снижавање и стабилизација како активних тако и пасивних каматних стопа. Последично дошло је до значајног снижавања и стабилизације каматне марже. У будућем периоду не очекују се даља значајнија снижавања активних и пасивних каматних стопа.

У циљу одржавања и повећања профитабилности у наредном периоду Банка ће уложити напор ка повећању прихода од провизија и накнада. Очекује се да ће развој дигитализације пословања и друге иницијативе допринети расту прихода од накнада.

У будућем периоду посебна пажња ће се посветити износу трошкова оперативног

пословања, што ће резултирати даљим снижавањем „cost/income“ рација. Након значајних износа трошкова исправки вредности у 2015. и 2016. години Банка не очекује значајније расходе исправки вредности у наредном трогодишњем периоду.

Као резултат свега наведеног за наредни трогодишњи период планирано је профитабилно пословање Банке и адекватне стопе приноса на активу и капитал.

Управљање средствима („Трезор“)

Стратегија Банке, у делу послова везаним за управљање средствима, у будућем периоду је:

- активно управљање укупним портфељом хартија од вредности,
- оптимизација средстава из кредитних линија и
- допринос профитабилном пословању Банке.

Као резултат изостанка квалитетне тражње у претходном периоду, значајан део активе Банке налази се у високоликвидним и неризичним хартијама од вредности (обвезнице и записи Републике Србије). Банка не планира даљи значајни раст улагања у хартије од вредности, већ ће вршити реинвестирање средстава која се ослобађају из хартија од вредности у инструменте са дужим роковима доспећа. На овај начин ће се ублажити негативан ефекат пада каматних стопа посебно на хартије од вредности са краћим роковима доспећа.

Висина депозита становништва и правних лица уз недовољно квалитетну тражњу за кредитима смањили су потребу Банке за коришћењем средстава из кредитних линија из иностранства. У циљу оптимизације своје пасиве и снижавања расхода по основу камата Банка је извршила превремено враћање дела кредитних линија. Оптимизација кредитних линија наставиће се и у наредном периоду, о року доспећа Банка ће враћати кредитне линије са високим каматама, а нове кредитне линије ће се узимати само у случају да постоји интересовање кредитно способних клијената за кредитима из тих линија.

На бази свега наведеног, циљеви Банке у делу управљања средствима су да у сваком тренутку располаже адекватним резервама ликвидности у виду високо ликвидне активе која се брзо може конвертовати у готовину. Вишак

ликвидних средства ће се улагати у нискоризичне хартије од вредности или пласирати другим првокласним финансијским институцијама у циљу стицања одговарајућих прихода. Развој иновативних производа као и операције купопродаје девиза на тржишту новца и капитала, обезбедиће и одговарајући износ нето прихода од накнада.

Депозитни потенцијал

Основни извори депозитног потенцијала Банке ће и у наредном периоду бити:

- девизна штедња становништва - остаје доминантан извор финансијских средстава и у наредном периоду,
- депозити правних лица и финансијских институција и
- средства прикупљена у форми кредитних линија од међународних финансијских институција.

У дужем временском периоду Банка се у банкарском сектору издваја висином девизне штедње становништва. Стратешко опредељење Банке је да и даље буде лидер у овом сегменту уз истовремено настојање да оптимизује цену и структуру овог извора средстава. Банка планира да, и даље девизну штедњу становништва базира на великом броју клијената, односно да има велики број депонената са појединачно малим новчаним улозима.

Депозити правних лица у дужем временском периоду имају стабилан ниво, а очекивање је да нови клијенти корисници кредита пренесу и своје депозите у Банку, што ће резултирати растом депозита правних лица.

Имајући у виду признат и стабилан положај на тржишту, Банка је у могућности да аплицира ка међународним финансијским институцијама за средства у виду наменских кредитних линија.

Банка ће овај извор финансирања користити у складу са могућностима да из њих креира кредитне производе прихватљиве на тржишту.

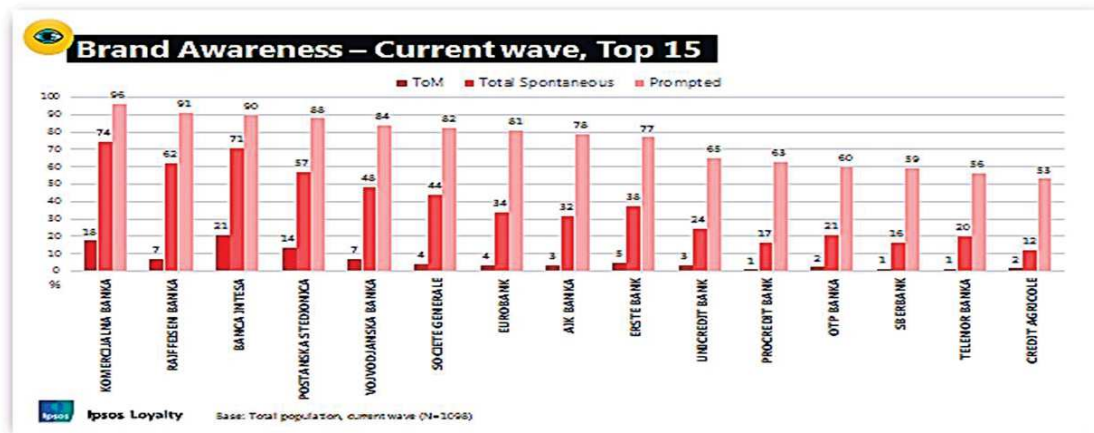
10. ИСТРАЖИВАЊЕ И РАЗВОЈ

Развој дигитализације на финансијском тржишту се наставио и у прошлој години, као и привлачење нових клијената повољнијим кредитним условима. Банка је пратила ова дешавања и успешно се прилагодила условима и променама на тржишту, како би задржала своју водећу позицију, што показују и спроведена истраживања.

Тржишна позиционираност Банке као брэнда, њених производа и услуга, проверавана су, и током 2018. године, кроз банкарски Омнибус, који спроводи истраживачка агенција „ИПСОС“, специјализована за ову врсту истраживања. Истраживања показују да Банка у дужем временском периоду држи једну од водећих позиција у очима јавности, мерено критеријумима препознатљивости брэнда, квалитета и задовољства производима и услугама које клијенти користе. Сви резултати истраживања постављају се на интерни Портал Банке, а са њима се упознају и циљне групе ради додатног јачања брэнда Комерцијална банка.

Извештај последњег банкарског Омнибуса (из новембра 2018. године) показује да је Комерцијална банка Београд, по мишљењу испитаника, рангирана као првопласирана по критеријуму препознатљивости брэнда међу водећих 15 банака у Србији.

Препознатљивост брэнда банака у Србији:

11. ОТКУП СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА И УДЕЛА

Банка нема сопствене акције на дан 31. децембра 2018. године нити их је поседовала током 2018. године.

Такође, Банка не намерава да стиче сопствене акције у наредном периоду.

- кредити и потраживања од банака и других финансијских организација,
- хартије од вредности,
- готовина и средства код Централне банке.
- на страни пасиве:
 - депозити и остале обавезе према другим комитентима,
 - капитал.

12. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ ЗНАЧАЈНИ ЗА ПРОЦЕНУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА

За адекватну процену финансијског положаја Банке, на крају 2018. године, од значаја су следеће билансне позиције:

- на страни активе:
 - кредити и потраживања од комитената,

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација на крају 2018. године износе РСД 186.023,4 милиона и чине 46,4% укупне билансне активе. На крају 2017. године обим исте две позиције је износио РСД 183.441,2 милиона и чинили су 49,7% укупне активе. Банка је и током 2018. године велики значај дала политици управљања ризицима, с обзиром на чињеницу да кредити

и остали пласмани чине близу 50% укупне активе. Посебан акценат је био на праћењу кредитног ризика. У току претходне године кредити и потраживања повећани су за РСД 2.582,2 милиона односно за 1,4%. Обиман кредитни портфолио Банке је био обезбеђен одговарајућим износом исправки вредности и резерви.

Хартије од вредности, на крају 2018. године износе РСД 133.177,6 милиона, што чини 33,2% укупне активе. На крају 2017. године иста позиција је износила РСД 117.288,8 милиона, што представља повећање пласмана слободних средстава за РСД 15.888,8 милиона односно повећање за 13,5%. Хартије од вредности највећим делом чине хартије од вредности Републике Србије - државне обвезнице у РСД и ЕУР.

Готовина и средства код централне банке износе РСД 63.595,7 милиона на крају 2018. године и у односу на почетак године повећана су за РСД 13.754,8 милиона односно за 27,6%. Највећи део ове позиције чине средства на жиро рачуну (40,1%) и средства издвојена код Народне банке Србије у форми обавезне резерве (48,6%).

Имајући у виду структуру активе може се констатовати да се актива осетљива на кредитни, као и друге врсте ризика, одржавала на оптималном нивоу уз разумну политику преузимања ризика. Менаџмент Банке је адекватном проценом кредитног ризика на значајно рестриктивнији начин, обезбедио заштиту кредитног портфолија.

Депозити и остале обавезе према бакама, другим финансијским организацијама, централној банци и другим комитентима (укључујући и средства кредитних линија) на крају 2018. године износе РСД 322.891,8 милиона што чини 80,5% укупне билансне пасиве. У односу на почетак године депозити и остале обавезе према другим комитентима су повећани за РСД 24.757,4 милиона. Депозитни потенцијал Банке доминантно чине девизни депозити физичких лица. На дан 31.12.2018. девизна штедња становништва износи ЕУР 1.692,1 милион при чему је структура и даље велики број депозита мањег износа. И поред нижих каматних стопа на штедњу становништва у односу на претходне године, девизни депозити физичких лица су забележили раст на крају 2018. године од ЕУР 68,4 милиона у односу на крај 2017. године.

Укупан капитал Банке на крају 2018. године износи РСД 67.560,5 милиона што чини 16,8% укупне пасиве. У посматраној пословној години укупан капитал је увећан за РСД 4.300,5 милиона односно за 6,8%. Увећање капитала је резултат оствареног добитка у 2017. и 2018. години. Такође, током 2018. године резерве Банке су повећане за РСД 3.390,0 милиона.

Банка је постигла адекватност капитала од 29,18% на крају 2018. године што је изнад законског прописаног минимума (8%+захтев за комбиновани заштитни слој капитала).

Банка је и у току 2018. године обезбедила потребну диверсификацију извора финансирања пословања са аспекта потребне стабилности и профитабилности.

13. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

13.1. Циљеви и политике за управљање финансијским ризицима

Управљање ризицима је кључни елемент управљања пословањем, с обзиром да изложеност ризицима произлази из свих пословних активности, као неодвојивог дела банкарског пословања, којим се управља кроз идентификовање, мерење, процену, праћење, контролу и ублажавање и извештавање о ризицима, односно успостављањем ограничења ризика, као и извештавање у складу са стратегијама и политикама.

Банка је успоставила свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима који обухвата: стратегије, политике и процедуре управљања ризицима, методологије за управљање појединачним ризицима, одговарајућу организациону структуру, ефикасан и ефикасан процес управљања свим ризицима којима је Банка изложена или може бити изложена у свом пословању, адекватан систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем и адекватан процес интерне процене адекватности капитала. Такође, у систем управљања ризицима интегрисан је и План опоравка Банке, као механизам ране идентификације ситуације тешког финансијског поремећаја у коме Банка може предузети мере, односно применити дефинисане опције опоравка у циљу спречавања уласка у фазу ране интервенције у којој активно учешће има регулатор или побољшање већ погоршаног финансијског стања. Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом и планом управљања капиталом,

Банка је поставила следеће циљеве у оквиру система управљања ризицима: минимизирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал уз поштовање дефинисаних оквира прихватљивог нивоа ризика, одржавање потребног нивоа адекватности капитала, развој активности Банке у складу са пословним могућностима и развојем тржишта у циљу остваривања конкурентских предности, диверзификација ризика којима је Банка изложена, одржавање учешћа НПЛ-а у укупним кредитима до прихватљивог нивоа за Банку, одржавање показатеља покрића ликвидном активом изнад нивоа прописаног регулативом и интерним лимитима. Банка перманентно прати све најаве и измене регулаторног оквира, анализира утицај на ниво ризика и предузима мере за благовремено усклађивање свог пословања са новим прописима, као што је била имплементација међународног стандарда финансијског извештавања 9 (МСФИ 9) који је Банка имплементирала почев од 01.01.2018. године.

Такође, Банка је спровела активности и на усклађивању са новом регулативом којом се додатно уређује изложеност Банке ризику концентрације по основу одређених производа, а која ступа на снагу почетком 2019. године. Кроз јасно дефинисан процес увођења нових и значајно измењених производа, услуга и активности у вези са процесима и системима Банка анализира њихов утицај на будућу изложеност ризицима у циљу оптимизације својих прихода и трошкова за процењени ризик, као и минимизирања свих потенцијално могућих негативних ефеката на финансијски резултат Банке. Детаљнији приказ циљева и политика управљања ризицима Банке је представљен у Напоменама уз финансијске извештаје.

Политика заштите од изложености кредитном ризику

У циљу заштите од изложености кредитном ризику, Банка примењује технике ублажавања кредитног ризика прибављајући и прихватљиве инструменте обезбеђења (колатерале), као секундарне изворе наплате пласмана. Банка настоји да послује са клијентима добре кредитне способности, процењујући је у моменту подношења захтева и редовним мониторингом дужника, пласмана и колатерала, у циљу блавременог предузимања одговарајућих активности у поступку наплате. Врсте обезбеђења потраживања зависе од процене кредитног ризика дужника, и утврђују се у сваком конкретном случају појединачно, а њихово

прибављање се врши по закључењу уговора и пре реализације пласмана.

Банка је унутрашњим актима регулисала вредновање инструмената кредитне заштите и управљање тим инструментима.

Приликом процене вредности колатерала, Банка ангажује овлашћене проценитеље, како би потенцијални ризик од нереалне процене свела на најмању могућу меру, а непокретности, роба, опрема и остале покретне ствари које су предмет залог морају бити осигуране код осигуравајућег друштва прихватљивог за Банку, уз полисе осигурања винкулиране у корист Банке.

У циљу заштите од промене тржишних вредности колатерала, процењена вредност се коригује за дефинисане проценте умањења у зависности од врсте колатерала и локације непокретности, који се редовно преиспитују и ревидирају.

Банка посебну пажњу посвећује мониторингу колатерала и предузима активности на обезбеђењу нових процена вредности, али и на прибављању додатних колатерала, пре свега, код клијената са идентификованим проблемима у пословању, али и клијената код којих је покривеност изложености колатералима смањена услед пада вредности прибављених колатерала.

У циљу адекватног управљања ризицима, Банка спроводи активности анализе кредитног ризика при одобрењу пласмана и успостављањем система за праћење, превенцију и управљање ризичним пласманима укључујући и адекватну идентификацију потенцијално ризичних клијената (Watch List), врши ублажавање кредитног ризика код клијената наведеног статуса, као и кроз преузимање мера и акција у циљу заштите интереса Банке и спречавања негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке.

Током 2018. године Банка је наставила са унапређењем система управљања ризицима. Банка је ревидирала Стратегију управљања ризицима и политике управљања појединачним ризицима, допунила политике и процедуре у циљу усклађивања са изменама домаће и међународне регулативе, унапређеном пословном праксом и организационим променама. У складу са измењеним захтевима регулативе, унапређено је управљање кредитним ризицима.

У 2018. години Банка је била фокусирана на побољшање квалитета кредитног портфолија

путем смањења настајања нових лоших кредита и решавања проблема клијената који су већ препознати као проблематични, а спроводила је и активности на смањењу ненаплативих пласмана (побољшана наплата, продаја/уступање, као и отпис преносом у целости обезвређених потраживања у ванбилансну евиденцију). У складу са Одлуком Народне банке Србије о рачуноводственом отпису билансне активе банке (примена од 30.09.2017. године), Банка је 100% обезвређене кредите пренела из билансне у ванбилансну евиденцију. Такође, у значајном износу је наплатила ризичне пласмане, што је резултирало значајним смањењем показатеља НПЛ-а који је испод планиране вредности дефинисане Бизнис планом, као и смањењем апетита за кредитни ризик кроз ревидирање лимита максимално прихватљивог нивоа лоше активе.

Од 01.01.2018. године Банка примењује МСФИ 9 стандард и у складу са наведеним стандардом имплементирала је нову Методологију за процену обезвређења билансне активе и вероватног губитка по ванбилансним ставкама. Са концепта „насталих губитака“ прешло се на концепт „очекиваних губитака“ кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских фактора на будуће кретање вероватноће наступања статуса неизмирења обавеза на бази статистички доказаних међузависности, портфолио се диференцира на три нивоа који прате статус клијента (ниво 1 – ПЛ клијенти без идентификованог погоршања кредитног ризика, ниво 2 – ПЛ клијенти са идентификованим погоршањем кредитног ризика – мереног сетом дефинисаних критеријума, ниво 3 – НПЛ клијенти). Такође, у складу са МСФИ 9 стандардом, Банка обрачунава обезвређење и за изложености према Републици Србији и Народној банци Србије.

Банка је ускладила сва релевантна интерна акта у складу са применом МСФИ 9 стандарда. Ефекти прве примене МСФИ 9 стандарда 01.01.2018. године су прокњижени на терет капитала, односно нераспоређене добити. Реални раст исправки вредности (биланс успеха) у 2018. години био је знатно испод планиране вредности за 2018. годину, што је проузроковано реализованим волуменом портфолија, конзервативном политиком одобрења пласмана и стандардним квалитетом

портфолија правних лица, као и вишим нивоом наплате ризичних пласмана у односу на планирани. Значајно смањење исправки вредности у билансу стања последица је преноса 100% обезвређених пласмана из билансне у ванбилансну евиденцију.

13.2.Изложеност ризицима (ценовном, кредитном, ризику ликвидности и ризику новчаног тока) са стратегијом за управљање ризицима и оценом њихове ефективности

Банка је у свом пословању посебно изложена следећим врстама ризика:

1. Кредитном и са њим повезаним ризицима.
2. Ризику ликвидности.
3. Тржишном ризику.
4. Каматном ризику у банкарској књижи.
5. Оперативном ризику.
6. Ризику улагања.
7. Ризику изложености.
8. Ризику земље као и свим другим ризицима који се могу појавити у редовном пословању Банке.

Кредитни ризик је могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке, услед неизвршења обавеза дужника према Банци. Кредитни ризик условљен је кредитном способношћу дужника, његовом уредношћу у извршавању обавеза према Банци, као и квалитетом инструмента обезбеђења. Прихватљив ниво изложености кредитном ризику Банке у складу је са дефинисаном Стратегијом управљања ризицима и зависи од структуре портфолија Банке, на основу које се омогућује лимитирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке уз минимизирање капиталних захтева за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања, ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука и у циљу одржавања адекватности капитала на прихватљивом нивоу. Банка управља кредитним ризиком на нивоу клијента, групе повезаних лица и целокупног кредитног портфолија. Банка одобрава пласмане клијентима (правним и физичким лицима) за које процењује да су кредитно способни вршећи анализу, односно квантитативно и/или квалитативно мерење и процену кредитног ризика и финансијског стања дужника. Процес мерења кредитног ризика заснован је на мерењу нивоа ризичности појединачног пласмана на основу интерног система рејтинга, као и на примени

регулативе Народне банке Србије, која захтева класификацију сваког пласмана на основу прописаних критеријума и обрачун потребног нивоа резерви за процењене губитке.

У складу са регулативом Народне банке Србије од 01.01.2019. године Банка нема обавезу обрачуна резерве за процењене губитке и издвајања потребне резерве. Праћењем и контролом портфолија у целини и по појединим сегментима, Банка врши поређење са претходним периодима, идентификује трендове кретања и узроке промена нивоа кредитног ризика. Такође, прати показатеље квалитета aktive (кретање НПЛ-а, степен покривености НПЛ-а исправкама вредности и слично), као и изложеност према регулаторно и интерно дефинисаним лимитима. Одлуком о управљању ризиком концентрације по основу изложености банке одређеним врстама производа, Народна банка Србије је од 01.01.2019. године прописала и обавезу праћења ризика концентрације, односно изложености према групама производа, као што су изложености по основу готовинских, потрошачких и осталих кредита одобрених физичким лицима уговорене рочности преко 8 година у 2019., односно даљег смањења исте у наредне две године. Процес праћења квалитета кредита омогућава Банци да процени потенцијалне губитке, као резултат ризика којима је изложена и да предузме одговарајуће корективне мере. С друге стране, Банка не улаже у високо ризичне пласмане као што су улагања у потенцијално профитабилне пројекте али с високим ризиком, у инвестиционе фондове високо ризичног портфолија и слично.

Ризик ликвидности представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед немогућности Банке да испуни своје доспеле обавезе о року доспећа, као и да у кратком року обезбеди ликвидна средства без већих трошкова. Ризик ликвидности испољава се кроз тешкоће Банке у измирењу доспелих обавеза у случају недовољних резерви ликвидности и немогућности покрића неочекиваних одлива остале пасиве. Банка у свом пословању поштује основне принципе ликвидности, остварујући довољан ниво ликвидних средстава за покриће обавеза насталих у кратком року, односно поштује принцип солвентности, формирањем оптималне структуре сопствених и позајмљених извора средстава и формирањем довољног нивоа резерви ликвидности које не угрожавају остваривање планираног поврата на капитал.

Ризик ликвидности, испољава се и у немогућности Банке да трансформише поједине делове активе у ликвидна средства у кратком року. Банка врши анализу ризика извора средстава и тржишног ризика ликвидности. Проблем ликвидности са аспекта извора средстава односи се на структуру пасиве, односно обавеза и изражава се кроз потенцијално значајно учешће нестабилних извора, краткорочних извора или њихове концентрације. Ризик ликвидности извора средстава заправо представља ризик да Банка неће моћи да испуни обавезе услед повлачења нестабилних извора средстава, односно немогућности прибављања нових извора средстава. Са друге стране, ризик ликвидности испољава се и кроз дефицит резерви ликвидности и отежаног или немогућег прибављања ликвидних средстава по прихватљивим тржишним ценама. У току 2018. године Банка је била усклађена са регулаторним и интерно дефинисаним лимитима. Банка активно предузима превентивне мере у циљу минимизирања изложености ризику ликвидности.

Тржишни ризик представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед промена тржишних варијабли и обухвата девизни ризик за све пословне активности које обавља и ценовни ризик позиција књиге трговања.

Банка је изложена **девизном ризику** који се манифестује кроз могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал услед волатилности девизних курсева, односа, промене вредности домаће валуте у односу на стране валуте или промене вредности злата и других племенитих метала. У циљу минимизирања изложености девизном ризику Банка врши диверсификацију валутне структуре портфолија и валутне структуре обавеза, усклађивање отворених позиција по појединим валутама, поштујући принципе рочне трансформације средстава. У току 2018. године, Банка је била усклађена са регулаторним показатељем девизног ризика који је изражен као 20% регулаторног капитала, као и са значајно конзервативнијим интерно дефинисаним лимитима.

Каматни ризик представља ризик од настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу позиција из банкарске књиге услед неповољних промена каматних стопа.

Банка на свеобухватан начин благовремено утврђује узроке текуће и процењује факторе будуће изложености каматном ризику. Изложеност овој врсти ризика зависи од

односа каматно осетљиве активе и пасиве. Управљање каматним ризиком има за циљ одржавање прихватљивог нивоа изложености каматном ризику са аспекта утицаја на финансијски резултат и економску вредност капитала, вођењем адекватне политике рочне усклађености периода поновног формирања каматних стопа и усклађивања извора са пласманима према висини каматне стопе и рочности.

Оперативни ризик је ризик могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед пропуста у раду запослених, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационом и другим системима у банци, као и услед наступања непредвидивих екстерних догађаја. Оперативни ризик укључује и правни ризик, који представља ризик настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу судских или вансудских поступака. Банка предузима мере у циљу ублажавања оперативних ризика и проактивног реаговања на потенцијалне догађаје оперативних ризика кроз перманентно праћење свих активности, праћење кључних индикатора ризика који представљају рано упозорење за сигнализирање промена у ризичном профилу Банке, примену адекватног и поузданог информационог система, а чијим спровођењем се унапређује пословна пракса и оптимизују пословни процеси Банке. У циљу минимизирања правног ризика и утицаја истог на финансијски резултат, Банка наставља и даље да унапређује своју пословну праксу у делу правовременог резервисања по основу тужбених захтева против Банке, а у складу са проценом будућег очекиваног губитка по том основу.

Ризик улагања Банке представља ризик улагања у друга правна лица и у основна средства и инвестиционе некретнине. У складу са регулативом Народне банке Србије прати се ниво трајних улагања и о томе се обавештавају Органи и Одбори Банке. На овај начин се обезбеђује да улагање Банке у једно лице које није у финансијском сектору не пређе 10% капитала Банке, те да улагања Банке у лица која нису у финансијском сектору и у основна средства и инвестиционе некретнине Банке не пређу 60% капитала Банке.

Велика **изложеност Банке** према једном лицу или групи повезаних лица, укључујући и лица повезана са Банком јесте изложеност која износи најмање 10% капитала Банке. У току 2018. године Банка је била усклађена са

регулаторним и интерно дефинисаним лимитима изложености.

Ризик земље је ризик који се односи на земљу порекла лица према коме је Банка изложена, односно ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке због немогућности Банке да наплати потраживања од дужника из разлога који су последица политичких, економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника. Изложеност Банке ризику земље је на прихватљивом нивоу.

Детаљан приказ и објашњење ризика којима је Банка изложена у свом пословању је представљен у тачки 4. Напомена уз финансијске извештаје.

14. ДРУШТВЕНО ОДГОВОРНО ПОСЛОВАЊЕ

Посебан допринос очувању и повећању вредности корпоративног имиджа дале су активности из области друштвено одговорног пословања (ДОП), које је Банка пажљиво одабрала и подржавала и у којима је активно сарађивала са својим партнерима. У 2018. години Банка је наставила са акцијом даривања беба рођених на Светски дан штедне 31. октобра у износу од ЕУР 50 у динарској противвредности.

КОМБАНК АРТ ХОЛ, наш галеријски простор у центру Београда, је и током 2018. године привлачио пажњу медија и јавности кроз 15 концептуално различитих изложби, организованих у сарадњи са Факултетом примењених уметности (ФПУ). Током 2018. године у КОМБАНК АРТ ХОЛУ одржано је 15 изложби. У сарадњи са Факултетом примењених уметности из Београда одржано је 10 изложби. Поред радова студената основних академских, мастер и докторских студија ФПУ, публици су приказани и радови уметника са Академије ликовних уметности из Сарајева, Државне академије уметности Тбилиси из Грузије, као и професора Универзитета Анадолија из Ескишехира из Турске.

КОМБАНК АРТ ХОЛ је, већ традиционално, изложио и радове финалиста Међународног конкурса „Мини акт“. Најбољи радови ФБ групе „Мој Београд душу има“ такође су приказани у КОМБАНК АРТ ХОЛУ. Запажене изложбе ту су одржали и млади уметници Лазар Димитријевић и Никола Заклан, као и ученици школе Техноарт из Београда.

Свака изложба пропраћена је на сајту Комерцијалне банке и њеним профилима на

друштвеним мрежама, а имала је и одговарајућу медијску пажњу.

Савремено тржишно пословање се не може замислити без одговарајуће ПР подршке. Банка је квалитетно, јасно и циљано комуницирала са својим стејкхолдерима како би постигла међусобно разумевање и повољно мишљење о компанији и на тај начин одржала стечени имиџ и репутацију.

Маркетиншке активности Банке

Маркетинг планом за 2018. годину наставило се са промоцијом производа и услуга, како постојећих, тако и нових, уз константно подсећање и освежавање брэнда. Претходну, 2018. годину, обележиле су кампање везане за постојеће производе и услуге Банке, као што су кампања за готовинске кредите и кредите за рефинансирање, кредите за пензионере, аграр кредите, стамбене кредите, студентске кредите, кредите за мали бизнис и предузетништво, текуће рачуне (за физичка лица и за мали бизнис и предузетништво), платне картице итд.

Аграр кредите смо промовисали на Сајму пољопривреде у Новом Саду и на више одговарајућих манифестација широм Србије.

Акцент у промоцији платних картица је стављан на домаћу DinaCard картицу и то: редизајнирану DinaCard Класик за физичка лица и на нову DinaCard Пословна за правна лица и DinaCard Старт за младе.

Адекватна промоција пропратила је и увођење нове дигиталне услуге „КОМ4РАУ“, као и осталих дигиталних производа и услуга Банке: мобилне и електронске банке, виртуелне „КОМеРАУ“ картице, апликације „Комбанк Трејдер“ и дигиталне експозитуре „КОМеСЕНТАР“.

Спроведене кампање су биле интегрисане, што значи да су координисале бројне комуникацијске канале путем којих смо слали јасну и привлачну поруку о Банци и њеном производу, чему у прилог говоре успешни подаци о позиционираниости Банке када је реч о примећености рекламних кампања.

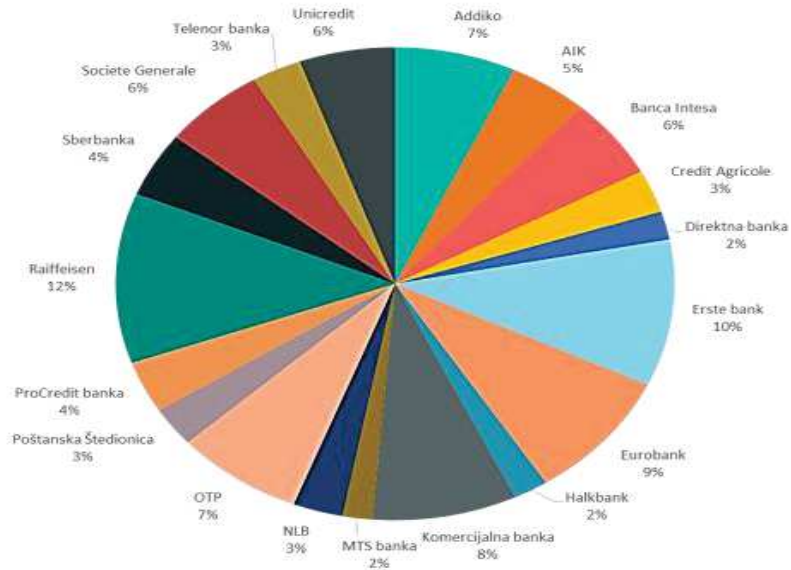
Поред традиционалих канала комуникације настављена је свеобухватна комуникација преко друштвених мрежа: Facebook, Twitter, Youtube, Google+, Instagram, LinkedIn. На овај начин су ефекти промоције били на највишем нивоу, с обзиром да су се искористиле предности и традиционалих и модерних медија.

Све маркетиншке активности су пропраћене на нашој веб страници: www.kombank.com као и на налозима Банке на друштвеним мрежама.

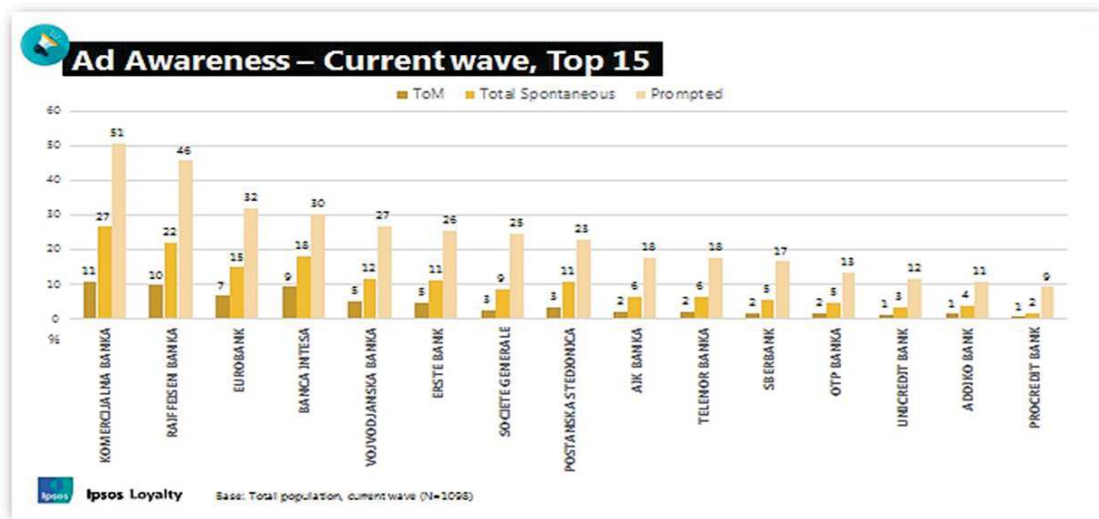

Процентуална заступљеност пословних банака у медијима (јануар – децембар 2018. године):

Procentualna zastupljenost poslovnih banaka u medijima (januar-december 2018. godine)

Примећеност рјекламних кампања банака у Србији:

15. РЕАЛИЗАЦИЈА БИЗНИС ПЛАНА БАНКЕ ЗА 2018. ГОДИНУ

15.1. Реализација плана биланса стања за 2018. годину

Р.БР.	ПОЗИЦИЈА АКТИВЕ	ОСТВАРЕНО У 2018.	ПЛАН ЗА 2018.	ИНДЕКСИ
1	2	3	4	5
АКТИВА (у милионима РСД)				
1.	Готовина, гот.еквив. и депозити код ЦБ	63.596	53.783	118,2
2.	Хартије од вредности	133.178	110.287	120,8
3.	Кредити и потраж. од банака и др.фин.орг.	18.478	22.886	80,7
3.1.	Кредити	7.498	8.456	88,7
3.2.	Остали пласмани и потраживања	10.979	14.430	76,1
4.	Кредити и потраж. од комитената	167.546	185.279	90,4
4.1.	Привреда (кредити)	75.264	91.471	82,3
4.2.	Становништво (кредити)	92.034	93.398	98,5
4.3.	Остали пласмани и потраживања (прив+стан)	248	410	60,4
5.	Инвестиције у зависна и придружена друштва	2.612	2.612	100,0
6.	Основна средства и инвестиционе некретнине	7.515	6.966	107,9
7.	Остала актива	8.242	6.163	133,7
8.	УКУПНА АКТИВА	401.166	387.975	103,4

- Стање готовине и депозита код ЦБ је веће у односу на планирану вредност и због мањег обима пласмана средстава у кредите од планираних.
- Позиција хартије од вредности (хов) је забележила раст у односу на планирани обим за РСД 22.890,6 милиона као резултат повећане инвестиционе активности у хов Републике Србије.
- Пласмани и потраживања од банака и других финансијских организација су мањи од плана првенствено услед мањег обима пласмана средстава у репо трансакције и мањег износа кредита одобрених банкама у односу на планиране вредности.
- Кредити привреди реализовани су на нижем нивоу у односу на планирану вредност (-17,7%) услед недостатка квалитетне тражње.
- Пласмани становништву су незнатно мањи у односу на планирани обим (-1,5%).
- Мањи раст кредитног портфолија привреде од планираног надомештен је растом пласмана средстава у хартије од вредности у односу на планирани обим (20,8%).
- Вредност основних средстава и инвестиционих некретнина је у оквиру планираних величина.
- Остала актива је реализована на већем нивоу од планских величина (33,7%) првенствено услед већег остварења осталих средстава од планираних.

Р.БР.	ПОЗИЦИЈА ПАСИВЕ	ОСТВАРЕНО У 2018.	ПЛАН ЗА 2018.	ИНДЕКСИ
1	2	3	4	5
ПАСИВА (у милионима РСД)				
1.	Депозити и обавезе према банкама, фин.орг. и ЦБ	11.833	12.076	98,0
1.1.	Депозити	9.015	7.062	127,6
1.2.	Кредитне линије	2.818	4.993	56,4
1.3.	Остале обавезе	1	20	4,7
2.	Депозити и остале обавезе према комитентима	311.058	304.865	102,0
2.1.	Привреда	49.938	44.525	112,2
2.1.1.	Депозити	49.880	44.360	112,4
2.1.2.	Остале обавезе	58	165	35,1
2.2.	Становништво	261.121	260.340	100,3
2.2.1.	Депозити	260.296	258.984	100,5
2.2.2.	Остале обавезе	824	1.356	60,8
3.	Субординиране обавезе	0	0	-
4.	Резервисања	1.654	1.477	112,0
5.	Остале обавезе	9.060	4.089	221,6
6.	УКУПНО ОБАВЕЗЕ	333.605	322.507	103,4
7.	Акцијски капитал и емисиона премија	40.035	40.035	100,0
8.	Резерве из добити и нераспоређени добитак	27.526	25.433	108,2
9.	УКУПНО КАПИТАЛ	67.561	65.468	103,2
10.	УКУПНО ПАСИВА	401.166	387.975	103,4

- Депозити становништва достигли су износ нешто изнад планираних величина.
- Депозити привредних субјеката су изнад планираних вредности за 12,4%.
- Депозити банака и других финансијских организација су изнад планираних вредности за 27,6%.
- Укупан капитал, је већи од планираног услед већег износа оствареног добитка у односу на план, као и због више формираних резерви из добити.

15.2. Реализација плана биланса успеха за 2018. годину

Р.БР.	ПОЗИЦИЈА	ОСТВАРЕНО У 2018.	ПЛАН ЗА 2018.	ИНДЕКСИ
1	2	3	4	5
	(у милионима РСД)			
1.1.	Приходи од камата	13.745	13.830	99,4
1.2.	Расходи по основу камата	-910	-1.084	84,0
1.	Добитак по основу камата (1.1.-1.2.)	12.835	12.746	100,7
2.1.	Приходи од накнада и провизија	7.208	7.951	90,7
2.2.	Расходи накнада и провизија	-1.998	-1.745	114,5
2.	Добитак по основу накнада и провизија (2.1.-2.2.)	5.210	6.206	84,0
3.	Нето курсне разлике и промена вредности (девизна клаузула)	-7	-	-
4.	Нето расходи индиректних отписа пласмана и резервисања	9	-988	-
5.	Остали пословни приходи	548	134	409,0
6.	Оперативни расходи	-10.474	-10.953	95,6
7.	ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ПОРЕЗА	8.121	7.145	113,7

- Остварени нето добитак по основу камата, у току 2018. године је већи од планиране величине за 0,7%. Приходи од камата из послова са привредом и становништвом нижи су од планираних вредности. Приходи од камата остварени у оквиру пословне функције „Трезор“ су већи од планираних вредности. Због свега наведеног, укупни приходи од камата су мањи од планираних за РСД 85,1 милион. Истовремено и укупни забележени расходи од камата нижи су од планираних за РСД 173,7 милиона делимично и због смањења пасивних каматних стопа.
- Нето добитак од накнада и провизија, остварен у току претходне године, је нижи од планираног за 16,0%.
- На крају 2018. године остварени су нето приходи по основу индиректних отписа пласмана и резервисања у износу од РСД 9,5 милиона док је планом био предвиђен нето расход у износу од РСД 987,7 милиона.
- Оперативни пословни расходи су нижи од планираних величина за РСД 479,2 милиона.
- Остали пословни приходи су већи од планираних за РСД 414,0 милиона као резултат прихода од продаје НПЛ пласмана.
- У периоду јануар-децембар 2018. године остварен је добитак пре пореза од РСД 8.121,1 милион, што је више од планираног за 13,7%.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д. Београд

др Мирослав Перић

члан Извршног одбора

др Владимир Медан

председник Извршног одбора